

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

GRUPY KAPITAŁOWEJ

za 2017 rok

sporządzone zgodnie

z Międzynarodowymi Standardami

Sprawozdawczości Finansowej

spis treści

1.	Sprawozdanie z sytuacji finansowej (bilans).....	3
2.	Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów (rachunek zysków i strat).....	5
3.	Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	6
4.	Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
5.	Dodatkowe informacje do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	8
6.	Podstawa sporządzenia oraz zasady rachunkowości.....	9
7.	Segmenty operacyjne	20
8.	Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	22
9.	Wartości niematerialne	23
10.	Wartość firmy.....	26
11.	Rzeczowe aktywa trwałe	26
12.	Aktywa w leasingu	27
13.	Inne aktywa długoterminowe	27
14.	Zapasy	28
15.	Należności krótkoterminowe	28
16.	Inwestycje krótkoterminowe.....	29
17.	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	30
18.	Pochodne instrumenty finansowe	30
19.	Kapitał własny.....	30
20.	Rezerwy na zobowiązania	31
21.	Zobowiązania długoterminowe	32
22.	Zobowiązania krótkoterminowe	33
23.	Aktywa oraz rezerwa na podatek odroczony	34
24.	Rozliczenia międzyokresowe.....	34
25.	Wartość godziwa instrumentów finansowych	35
26.	Udziały niedające kontroli.....	36
27.	Przychody i koszty operacyjne	36
28.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	37
29.	Przychody i koszty finansowe	37
30.	Podatek dochodowy	38
31.	Sposób obliczenia zysku (straty) na jedną akcję zwykłą oraz rozwodnionego zysku (straty) na jedną akcję zwykłą	39
32.	Wypłata dywidendy.....	39
33.	Przepływy pieniężne	39
34.	Transakcje z podmiotami powiązanymi	39
35.	Aktywa oraz zobowiązania warunkowe	40
36.	Ryzyko dotyczące instrumentów finansowych.....	40
37.	Zarządzanie kapitałem.....	41
38.	Zdarzenia po dniu bilansowym	41
39.	Pozostałe informacje	41
40.	Wybrane dane finansowe przeliczone na euro	44
41.	Struktura właścicielska kapitału podstawowego	44
42.	Wynagrodzenia organów stanowiących spółek w grupie kapitałowej sonel.....	45
43.	Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	45
44.	Zatrudnienie.....	46
45.	Zatwierdzenie	47

1. SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (BILANS)

AKTYWA	Noty	w tysiącach złotych	
		2017	2016
I. Aktywa trwałe		43 795	42 332
1. Wartości niematerialne	9,10	19 835	17 344
2. Rzeczowe aktywa trwałe	11	23 240	24 355
3. Należności długoterminowe		0	0
3.1. Od jednostek powiązanych		0	0
3.2. Od pozostałych jednostek		0	0
4. Inwestycje długoterminowe		0	46
4.1. Nieruchomości		0	0
4.2. Wartości niematerialne		0	0
4.3. Długoterminowe aktywa finansowe		0	46
a) w jednostkach powiązanych, w tym:		0	0
- udziały lub akcje w jednostkach zależnych		0	0
b) w pozostałych jednostkach		0	46
- inne długoterminowe aktywa finansowe		0	46
4.4. Inne inwestycje długoterminowe		0	0
5. Inne aktywa długoterminowe		720	587
5.1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23	138	80
5.2. Prawo wieczystego użytkowania gruntów	13	494	494
5.3. Inne rozliczenia międzyokresowe	13	88	13
6. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		0	0
II. Aktywa obrotowe		47 842	47 415
1. Zapasy	14	25 858	23 826
2. Należności krótkoterminowe	15	16 691	14 304
2.1. Od jednostek powiązanych		0	0
2.2. Od pozostałych jednostek		16 584	14 146
2.3. Należny zwrot podatku dochodowego od osób prawnych		107	158
3. Inwestycje krótkoterminowe	16	4 912	8 960
3.1. Krótkoterminowe aktywa finansowe		4 886	8 960
a) w jednostkach powiązanych		0	0
b) w pozostałych jednostkach		0	0
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne		4 886	8 960
d) inne aktywa pieniężne		0	0
3.2. Inne inwestycje krótkoterminowe		25	0
4. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	17	381	325
A k t y w a r a z e m		91 637	89 747

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ NA DZIEŃ (BILANS CD)

PASywa	Noty	w tysiącach złotych	
		2017	2016
I. Kapitał własny	19	74 612	73 815
1. Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej		74 652	73 814
1.1. Kapitał zakładowy		1 400	1 400
1.2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy (wielkość ujemna)		0	0
1.3. Akcje (udziały) własne (wielkość ujemna)		0	0
1.4. Kapitał zapasowy		44 445	39 441
w tym kapitał z emisji akcji powyżej ceny nominalnej		29 404	29 404
1.5. Pozostałe kapitały rezerwowe		23 642	23 642
1.6. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-107	77
1.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych		478	-494
1.8. Zysk niepodzielony - MSR (z lat ubiegłych)		371	371
1.9. Zysk (strata) netto		4 423	9 377
1.10. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)		0	0
2. Kapitał przypadający akcjonariuszom / udziałowcom nie sprawującym kontroli		-40	1
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		17 025	15 932
1. Rezerwy na zobowiązania		1 956	2 233
1.1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23	283	298
1.2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	20	840	556
a) długoterminowa		222	85
b) krótkoterminowa		618	471
1.3. Pozostałe rezerwy	20	833	1 379
a) długoterminowe		604	585
b) krótkoterminowe		229	794
2. Zobowiązania długoterminowe	21	1 044	17
2.1. Wobec jednostek powiązanych		0	0
2.2. Wobec pozostałych jednostek		1 044	17
3. Zobowiązania krótkoterminowe	22	11 737	10 410
3.1. Wobec jednostek powiązanych		0	0
3.2. Wobec pozostałych jednostek		11 737	10 410
3.3. Podatek dochodowy od osób prawnych do zapłaty		0	0
4. Rozliczenia międzyokresowe	24	2 288	3 272
4.1. Inne rozliczenia międzyokresowe		2 288	3 272
a) długoterminowe		1 591	2 319
b) krótkoterminowe		697	953
P a s y w a r a z e m		91 637	89 747

2. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW (RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT)

(wariant kalkulacyjny)	Noty	w tysiącach złotych	
		2017	2016
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:		87 326	81 682
- od jednostek powiązanych		0	0
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	27	83 653	78 693
2. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	27	3 673	2 989
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:		63 438	59 537
- jednostkom powiązanym		0	0
1. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	27	61 501	57 097
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów		1 937	2 440
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		23 888	22 145
IV. Koszty sprzedaży	27	11 679	10 371
V. Koszty ogólnego zarządu	27	6 366	4 075
VI. Zysk (strata) ze sprzedaży		5 843	7 699
VII. Pozostałe przychody operacyjne		1 409	2 111
1. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		0	87
2. Dotacje		1 012	1 003
3. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		291	886
4. Inne przychody operacyjne	28	106	135
VIII. Pozostałe koszty operacyjne		976	202
1. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		0	0
2. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		657	67
3. Inne koszty operacyjne	28	319	135
IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej		6 276	9 608
X. Przychody finansowe	29	102	540
1. Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		0	0
- od jednostek powiązanych		0	0
2. Odsetki, w tym:		38	127
- od jednostek powiązanych		0	0
3. Zysk ze zbycia inwestycji		0	0
4. Aktualizacja wartości inwestycji		0	0
5. Inne		64	413
XI. Koszty finansowe	29	886	157
1. Odsetki w tym:		39	30
- dla jednostek powiązanych		0	0
2. Strata ze zbycia inwestycji		0	0
3. Aktualizacja wartości inwestycji		0	0
4. Inne		847	127
XII. Zysk (strata) brutto		5 492	9 991
XIII. Podatek dochodowy	30	1 110	746
a) część bieżąca		869	719
b) część odroczone		241	27
XIV. Zysk (strata) netto		4 382	9 245
XV. Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej		4 423	9 377
XVI. Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom/udziałowcom nie sprawującym kontroli		-41	-132

INNE CAŁKOWITE DOCHODY

Zysk (strata) netto	4 382	9 245
Inne całkowite dochody		
Pozycje, które mogą być reklasyfikowane do wyniku w późniejszych okresach	-218	86
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-218	86
Pozycje, które nie mogą być reklasyfikowane do wyniku w późniejszych okresach	0	0
Inne całkowite dochody netto ogółem	-218	86
Łączne całkowite dochody	4 164	9 331
Całkowite dochody ogółem przypadające		
- akcjonariuszom Jednostki Dominującej	4 204	9 463
- udziałowcom / akcjonariuszom nie sprawującym kontroli	-41	-132

3. SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES 01.01.2017 - 31.12.2017 (dane w tysiącach złotych)	Kapitał przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej								Kapitał przypadający akcjonariuszom / udziałowcom nie sprawującym kontroli	Razem
	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Zysk (strata) z lat ubiegłych	Zysk (strata) z lat ubiegłych MSR	Zysk (strata) netto	Razem		
1. Stan na początek okresu	1 400	39 441	23 642	77	8 882	371	0	73 814	1	73 815
a) Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b) Korekty błędów podstawowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Stan na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównawczych	1 400	39 441	23 642	77	8 882	371	0	73 814	1	73 815
3. Zwiększenia	0	5 004	0	0	0	0	4 423	9 427	0	9 427
a) podział zysku / pokrycie straty	0	5 004	0	0	0	0	0	5 004	0	5 004
b) nabycie udziałów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c) inne	0	0	0	0	0	0	4 423	4 423	0	4 423
4. Zmniejszenia	0	0	0	184	8 404	0	0	8 588	41	8 629
a) podział zysku / pokrycie straty	0	0	0	0	5 004	0	0	5 004	0	5 004
b) umorzenie akcji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c) inne	0	0	0	184	3 400	0	0	3 584	41	3 625
5. Stan na koniec okresu	1 400	44 445	23 642	-107	478	371	4 423	74 652	-40	74 612

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES 01.01.2016 - 31.12.2016 (dane w tysiącach złotych)	Kapitał przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej								Kapitał przypadający akcjonariuszom / udziałowcom nie sprawującym kontroli	Razem
	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Zysk (strata) z lat ubiegłych	Zysk (strata) z lat ubiegłych MSR	Zysk (strata) netto	Razem		
1. Stan na początek okresu	1 400	35 769	23 642	-9	11 577	371	0	72 750	260	73 010
a) Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b) Korekty błędów podstawowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Stan na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównawczych	1 400	35 769	23 642	-9	11 577	371	0	72 750	260	73 010
3. Zwiększenia	0	3 673	0	86	0	0	9 377	13 136	0	13 136
a) podział zysku / pokrycie straty	0	3 673	0	0	0	0	0	3 673	0	3 673
b) nabycie udziałów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c) inne	0	0	0	86	0	0	9 377	9 463	0	9 463
4. Zmniejszenia	0	0	0	0	12 073	0	0	12 073	259	12 332
a) podział zysku / pokrycie straty	0	0	0	0	3 673	0	0	3 673	0	3 673
b) umorzenie akcji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c) inne	0	0	0	0	8 400	0	0	8 400	259	8 659
5. Stan na koniec okresu	1 400	39 441	23 642	77	-495	371	9 377	73 814	1	73 815

4. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(metoda pośrednia)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk (strata) netto	4 423	9 377
II. Korekty razem	2 026	-1 192
1. Zyski (straty) mniejszości	-41	-258
2. Amortyzacja	6 778	6 060
3. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	48	101
4. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	-11	-102
5. (Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	0	-87
6. Zmiana stanu rezerw	-277	-399
7. Zmiana stanu zapasów	-2 033	-5 171
8. Zmiana stanu należności	-2 387	-2 748
9. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	1 193	2 546
10. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-1 173	-1 105
11. Inne korekty	-71	-29
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II) - metoda pośrednia	6 449	8 185
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy	38	233
1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	0	0
2. Zbycie inwestycji w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne	0	0
3. Z aktywów finansowych, w tym:	38	233
a) w jednostkach powiązanych	0	0
b) w pozostałych jednostkach	38	233
-odsetki	38	233
4. Inne wpływy inwestycyjne	0	0
II. Wydatki	8 349	5 663
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	8 349	5 663
2. Inwestycje w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne	0	0
3. Na aktywa finansowe, w tym:	0	0
4. Inne wydatki inwestycyjne	25	0
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)	-8 336	-5 430
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	2 166	1 031
1. Wpływy netto z emisji akcji (wydania udziałów) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału	0	0
2. Kredyty i pożyczki	2 166	549
3. Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0
4. Inne wpływy finansowe	0	482
II. Wydatki	4 339	9 171
1. Nabycie akcji (udziałów) własnych	0	0
2. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	3 500	8 400
3. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku	0	0
4. Spłaty kredytów i pożyczek	672	635
5. Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	0
6. Z tytułu innych zobowiązań finansowych	0	0
7. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	120	111
8. Odsetki	27	11
9. Inne wydatki finansowe	20	14
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	-2 173	-8 140
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	-4 060	-5 385
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	-4 074	-5 435
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-14	-50
F. Środki pieniężne na początek okresu	8 960	14 395
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- D), w tym:	4 886	8 960
- o ograniczonej możliwości dysponowania	0	0

5. DODATKOWE INFORMACJE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO**Informacje ogólne****a) Informacje o Jednostce Dominującej**

Podstawowe dane o Jednostce Dominującej.

Nazwa Firmy:	Sonel Spółka Akcyjna
Siedziba:	58-100 Świdnica ul. Wokulskiego 11,
Organ Rejestrowy:	Krajowy Rejestr Sądowy
Numer wpisu do KRS:	0000090121 z dnia 14-02-2002

Podstawowy przedmiot działalności to: działalność produkcyjna w branży elektronicznej i elektrotechnicznej. W szczególności w spółce odbywa się produkcja przyrządów pomiarowych oraz usługowy montaż elementów elektronicznych.

b) Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki Dominującej

Jednostka Dominująca - Sonel S.A. jest firmą produkcyjną specjalizującą się w produkcji elektronicznych przyrządów pomiarowych. Ponadto przedsiębiorstwo świadczy usługi w zakresie montażu elementów elektronicznych w technologii SMT i THT oraz w zakresie sprawdzania metrologicznego przyrządów pomiarowych. Firma prowadzi działalność od 21-02-1994 roku, najpierw pod firmą TIM Spółka z o.o., później, jako Sonel Spółka z o.o. Od 01-07-1998 roku jest Spółką Akcyjną. W 2008 roku Spółka została wprowadzona na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 1.400.000 złotych i dzieli się na 14.000.000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 10 groszy każda.

Organami spółki dominującej są:

- Zarząd,
- Rada Nadzorcza,
- Walne Zgromadzenie.

Na dzień 31.12.2017 r. skład Zarządu Sonel S.A. przedstawiał się następująco:

• Krzysztof Wieczorkowski	Prezes Zarządu
• Jan Walulik	Wiceprezes Zarządu
• Wojciech Kwiatkowski	Członek Zarządu

W Spółce jest ustanowiony prokurent w osobie Jolanty Drozdowskiej.

Rada Nadzorcza w 2017 roku składała się z następujących osób:

• Andrzej Diakun	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Mirosław Nowakowski	Członek Rady Nadzorczej
• Maciej Posadzy	Członek Rady Nadzorczej
• Jan Siniarski	Członek Rady Nadzorczej
• Stanisław Zajac	Członek Rady Nadzorczej

W 2017 roku nie dokonano zmian w składzie Rady Nadzorczej.

c) Charakter działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działalności spółki dominującej oraz jej spółek zależnych jest:

- Produkcja i sprzedaż przyrządów pomiarowych
- Produkcja elektroniczna na zlecenie
- Dystrybucja produktów Sonel SA
- Usługi laboratorium pomiarowego
- Handel internetowy produktami Smart Home
- Produkcja i sprzedaż urządzeń do pomiaru jakości środowiska

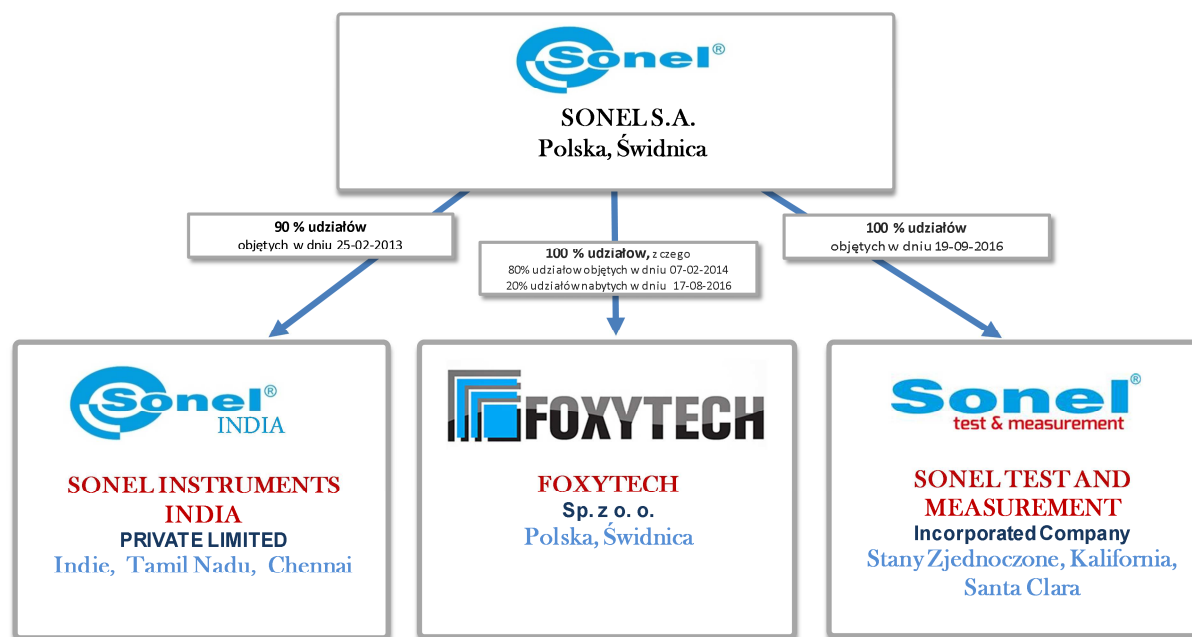
Informacje o grupie kapitałowej

W roku 2013 roku Sonel S.A. została udziałowcem spółki Sonel Instruments India Prv. Ltd. z siedzibą w Indiach. Podmiot ten został zarejestrowany w dniu 25.02.2013 r. Sonel S.A. posiada 90% udziałów w kapitale zakładowym nowej spółki. Pozostałe 10% posiada obywatel Indii.

W dniu 07-02-2014 r. Sonel S.A. zawiązała z partnerem zagranicznym Holley Metering LTD (obecnie: Holley Group Co., Ltd) z siedzibą w Hangzhou (CN) nowy podmiot gospodarczy - Foxytech Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w Świdnicy. Kapitał zakładowy spółki wynosił 2 000 000 zł. i dzielił się na 40.000 udziałów po 50 zł. W wyniku zawartej umowy Sonel S.A. posiadała 80 % udziałów, a Holley Metering Ltd. (obecnie: Holley Group Co., Ltd) 20% udziałów w kapitale zakładowym zawiązanej spółki. W dniu 17-08-2016 Sonel S.A. nabył 20 % udziałów za kwotę 120 000 złotych, stając się jednocześnie jedynym udziałowcem Foxytech Spółka z o.o. W dniu 12-04-2017 podwyższono kapitał własny o 500 000 złotych do łącznej kwoty 2 500 000 złotych.

W dniu 19-09-2016 roku Sonel S.A. została właścicielem 100 % udziałów w podmiocie zależnym o nazwie Sonel Test and Measurement Inc., z siedzibą w Santa Clara w Stanach Zjednoczonych.

Aktualny kształt grupy kapitałowej, na koniec 2017 roku, przedstawia się następująco:

Czas trwania Grupy Kapitałowej Sonel jest nieoznaczony.

Sprawozdanie finansowe sporządzono:

za okres od 01-01-2017 do 31-12-2017 w zakresie sprawozdania z całkowitych dochodów oraz wg stanu na dzień 31-12-2017 w zakresie sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Sonel.

Dane porównywalne prezentowane są:

za okres od 01-01-2016 do 31-12-2016 w zakresie sprawozdania z całkowitych dochodów oraz wg stanu na dzień 31-12-2016 w zakresie sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Sonel.

d) Zatwierdzenie sprawozdania

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone za rok zakończony 31 grudnia 2017 r. (wraz z danymi porównawczymi), zostało zatwierdzone przez Zarząd Spółki dominującej dnia 30-03-2018 roku.

6. PODSTAWA SPORZĄDZENIA ORAZ ZASADY RACHUNKOWOŚCI

a) Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Sonel zostało sporządzone w oparciu o: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz o stosowne interpretacje wydawane przez Radę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (IASB), obowiązujące w momencie sporządzania sprawozdania i jest z nimi w całości zgodne. Ogół tych przepisów nazwany jest w dalszej części opracowania w skrócie MSSF.

Emitent sporządza sprawozdanie zgodnie z zasadą memoriałową, z wyjątkiem informacji o przepływach pieniężnych.

Sprawozdanie zostało zaprezentowane zgodnie z zasadą agregowania i istotności.

W sprawozdaniu nie dokonuje się żadnych kompensat, poza wymaganymi w MSSF lub MSR.

Walutą funkcjonalną Spółki dominującej oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski, a wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej).

Sprawozdania finansowe spółek zagranicznych dla celów konsolidacji przeliczane są na walutę polską według zasad zaprezentowanych poniżej w zasadach rachunkowości.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki wchodzące w skład Grupy.

Zaokrąglenia dokonuje się matematycznie do pełnego tysiąca złotych.

Sprawozdanie finansowe i dane porównywalne prezentowane w niniejszym sprawozdaniu nie podlegały przekształceniom.

W przedstawionym sprawozdaniu finansowym lub porównywalnych danych finansowych nie dokonano korekt wynikających z zastrzeżeń w opiniach podmiotów uprawnionych do badania o sprawozdaniach finansowych, ponieważ takie zastrzeżenia nie wystąpiły.

Niektóre elementy sprawozdania finansowego są zaprezentowane w euro wypełniając obowiązki sprawozdawcze wynikające z funkcjonowania w obrocie publicznym.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły procesy łączenia jednostek, przejęcia lub sprzedaży jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacji i zaniechania działalności.

b) Zmiany standardów lub interpretacji

Od dnia 1 stycznia 2017 roku Grupę obowiązują następujące zmiany do standardów:

Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych” – inicjatywa dot. ujawniania informacji
Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji, opublikowane 29 stycznia 2016 roku. Zmiana do MSR 7 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2017 r. i wprowadza obowiązek ujawnienia uzgodnienia zmian w zobowiązaniach wynikających z działalności finansowej. Celem zmian było zwiększenie zakresu informacji przekazywanej odbiorcom skonsolidowanego sprawozdania finansowego w zakresie działalności finansowej grupy poprzez dodatkowe ujawniania zmian wartości bilansowej zobowiązań związanych z finansowaniem działalności.

Zmiany do MSR 12 „Podatek odroczony” – rozpoznawanie aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat
Zmiana do MSR 12 wyjaśnia wymogi dotyczące ujęcia aktywa z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat związanych z instrumentami dłużnymi. Jednostka jest zobligowana ująć aktywa z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat, w sytuacji gdy są one rezultatem dyskontowania przepływów pieniężnych związanych z instrumentem dłużnym z zastosowaniem rynkowej stopy procentowej; także wówczas, gdy zamierza utrzymywać dane instrumenty dłużne do terminu wymagalności, a w momencie otrzymania kwoty nominalnej nie będzie obowiązku zapłaty podatków. Korzyści ekonomiczne odzwierciedlone w aktywie z tytułu podatku odroczonego wynikają z możliwości uzyskania przez posiadacza ww. instrumentów przyszłych zysków (odwracając efekt dyskontowania) bez konieczności zapłaty podatków. Zastosowanie zmian do standardów nie miało wpływu na politykę rachunkowości grupy w odniesieniu do aktywów i zobowiązań posiadanych przez grupę na koniec okresu sprawozdawczego i okresu porównywalnego oraz transakcji zrealizowanych przez grupę w trakcie okresu sprawozdawczego i okresu porównywalnego, ani na niniejsze sprawozdanie finansowe. Powyższe zmiany do standardów zostały do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zatwierdzone do stosowania przez Unię Europejską.

Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Annual Improvements 2014-2016)

MSSF 1 – „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – usunięcie krótkoterminowych zwolnień

MSSF 12 – „Ujawnienia udziałów w innych jednostkach” – w zakresie doprecyzowania wymogów odnośnie ujawnień informacji na temat udziałów niezależnie od tego czy są one traktowane jako przeznaczone do sprzedaży, przekazania w formie dywidendy i działalności zaniechana, czy też nie ,

MSR 28 – „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” – wycena jednostek stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięć do wartości godziwej

Mają one zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. (za wyjątkiem poprawek do MSSF 12, które obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 r. lub później).

Od dnia 1 stycznia 2018 roku grupę obowiązują następujące zmiany do standardów:

Zmiany do MSSF 2 „Płatności oparte na akcjach” – klasyfikacja i wycena transakcji opartych na akcjach.

Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji opublikowane 20 czerwca 2016 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później). Zmiana wprowadza m.in. wytyczne w zakresie wyceny w wartości godziwej zobowiązania z tytułu transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych, wytyczne dotyczące zmiany klasyfikacji z transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych na transakcje oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych, a także wytyczne na temat ujęcia zobowiązania podatkowego pracownika z tytułu transakcji opartych na akcjach. Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe grupy będącego skutkiem zastosowania nowego standardu po raz pierwszy.

Zmiany do MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”, opublikowane 12 września 2016 roku adresują kwestię zastosowania nowego standardu MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Opublikowane zmiany do MSSF 4 uzupełniają opcje istniejące już w standardach i mają na celu zapobieganie tymczasowym wahaniom wyników jednostek sektora ubezpieczeniowego w związku z wdrożeniem MSSF 9.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe” Zmiany do MSSF 9: Kontrakty z cechami przedpłat z ujemną rekompensatą opublikowane 12 października 2017 roku Nie uległo zmianie lub zmieniło się w niewielkim stopniu, podejście do następujących kwestii: ujęcie w bilansie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, usunięcie z bilansu aktywów i zobowiązań finansowych, klasyfikacja zobowiązań finansowych.

Znaczące zmiany z kolei wprowadzono w następujących tematach: klasyfikacja i wycena aktywów finansowych, utrata wartości, wpływ własnego ryzyka kredytowego na wycenę zobowiązań finansowych, rachunkowość zabezpieczeń.

Zmiany do MSSF 12 „Ujawnienia udziałów w innych jednostkach” – będzie mieć zastosowanie w przypadku podmiotów posiadających inwestycje: w jednostkach zależnych; w jednostkach stowarzyszonych; we wspólnych przedsięwzięciach; oraz w inwestycjach niekonsolidowanych. Jednostka jest zobowiązana do ujawnienia informacji dotyczących znaczących subiektywnych ocen i założeń poczynionych przy ocenie: czy posiada kontrolę, współkontrolę lub wywiera znaczący wpływ na inną jednostkę (zgodnie z definicją kontroli zawartą w MSSF 10); oraz w odniesieniu do wspólnych porozumień, które przyjmują formę odrębnych jednostek – czy porozumienie takie ma charakter wspólnego działania czy wspólnego przedsięwzięcia. MSSF zawiera listę ujawnień dotyczących inwestycji w jednostki zależne, a także związanych z nimi udziałów niekontrolujących.

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” Objasnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” który zastępuje standardy MSR 18 i MSR 11, a także powiązane z nimi interpretacje, ustanawia i systematyzuje zasady ujęcia przychodów z kontraktów z klientami.

Standard wymaga od jednostek przeprowadzenia szczegółowej analizy zapisów w stosowanych umowach sprzedaży, aby wyodrębnić części składowe kontraktów i przyporządkować wynagrodzenie wynikające z umów do części składowych kontraktów.

Standard wprowadza między innymi jeden, pięciostopniowy model ujmowania przychodów, który będzie miał zastosowanie do wszystkich umów z klientami i będzie oparty o identyfikację odrębnych obowiązków świadczenia oraz alokację przychodów z

transakcji do poszczególnych obowiązków świadczenia. Standard doprecyzowuje również zasady szacowania wynagrodzenia zmiennego, ustalania kiedy umowa zawiera czynnik finansowania oraz rozróżnia ujęcie obowiązków wykonania świadczenia wynikające z umowy jako spełnianych w czasie lub w określonym momencie. Objasnienia do MSSF 15 dostarczają dodatkowych informacji i wyjaśnień dotyczących głównych założeń przyjętych w MSSF 15. Oprócz dodatkowych objaśnień, wprowadzono także zwolnienia i uproszczenia dla jednostek stosujących nowy standard po raz pierwszy.

Kończący się etap weryfikacji wpływu MSSF 15 obejmował między innymi:

- i) identyfikację odrębnych obowiązków świadczenia (np. umowy partnerstwa, kontrakty z kontrahentami hurtowymi na dostawy paliw i olejów, kompleksowe umowy na dostawy usług i produktów w zakresie projektów infrastrukturalnych i wydobywczych, umowy na świadczenie usług w zakresie transportu i logistyki),
- ii) szacowanie wynagrodzenia zmiennego (np. rabaty uzależnione od wolumenu sprzedaży, premie posprzedażne w umowach na dostawę paliw i olejów),
- iii) wyodrębnienie elementów leasingu z umów usługowych, rozliczenie transakcji jako sprzedaż lub wymiana aktywów niepieniężnych w sytuacji nierównowagi w podziale surowca wydobytego ze złóż produkcyjnych.

Oprócz dodatkowych objaśnień, wprowadzono także zwolnienia i uproszczenia dla jednostek stosujących nowy standard po raz pierwszy. Grupa zastosuje Objasnienia do MSSF 15 od 1 stycznia 2018 r. Grupa dokonała analizy MSSF 15 i oczekuje się, że zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe grupy będącego skutkiem zastosowania nowego standardu po raz pierwszy.

KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych oraz płatności zaliczkowe” Interpretacja wyjaśnia zasady rachunkowości dotyczące transakcji, w ramach których jednostka otrzymuje lub przekazuje zaliczki w walucie obcej. Wytyczne obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2018 r. lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” odnośnie reklasyfikacji nieruchomości inwestycyjnych

Zmiany do MSR 40 precyzują wymogi związane z przeklasyfikowaniem do nieruchomości inwestycyjnych oraz z nieruchomości inwestycyjnych. Grupa zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2018 r. Oczekuje się, że zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy będącego skutkiem zastosowania nowego standardu po raz pierwszy.

Standardy i interpretacje nieobowiązujące, zatwierdzone do stosowania przez Unię Europejską, których grupa nie zastosowała przed datą wejścia w życie:

MSSF 16 „Leasing” Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Tym samym, MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć:

- (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dane aktywo jest niskiej wartości; oraz
- (b) amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z wyników.

Grupa zastosuje MSSF 16 od 1 stycznia 2019 r.

Oczekuje się, że zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

KIMSF 23 „Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego” wyjaśnia wymogi w zakresie rozpoznania i wyceny zawarte w MSR 12 w sytuacji niepewności związanej z ujęciem podatku dochodowego. Celem interpretacji jest wskazanie w jaki sposób ująć w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych podatek dochodowy w przypadkach, gdy istniejące przepisy podatkowe mogą pozostawiać pole do interpretacji i różnicy zdań pomiędzy Spółką i organami podatkowymi. Grupa zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019r. Oczekuje się, że zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe grupy.

Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” – prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem. MSSF 9 zastępuje MSR 39. Standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. lub po tej dacie. Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów.

MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych. Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmiennym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy. W zakresie rachunkowości zabezpieczeń zmiany miały na celu ściślej dopasować rachunkowość zabezpieczeń do zarządzania ryzykiem.

- Należności handlowe z jednostkami istotnymi indywidualnie (kontrahenci kupujący znaczny wolumen wyrobów w danym segmencie, współpraca oparta o kontrakty długoterminowe) - oszacowanie ewentualnych odpisów aktualizacyjnych będzie oparte na analizie należności z poszczególnymi kontrahentami.

- Pożyczki udzielone - konieczność ustalenia odpisów aktualizacyjnych według modelu oczekiwanej straty. Dokonanie ewentualnych odpisów aktualizacyjnych będzie oparte na analizie kondycji finansowej poszczególnych pożyczkobiorców. Nie stwierdzono żadnych dodatkowych wymogów dostosowania do MSSF 9. Jednakże, w związku z powyższymi kwestiami konieczna będzie zmiana zasad rachunkowości, dostosowanie systemów ewidencyjnych i procedur oraz opracowanie nowych ujawnień, a także wyliczenie podatku odroczonego od zidentyfikowanych korekt..

b) Zmiany do MSSF 9: Prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem Zmiana do MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie, z możliwością jej wcześniejszego zastosowania. Na skutek zmiany do MSSF 9, jednostki będą mogły wyceniać aktywa finansowe z tak zwanym prawem do wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody, jeżeli spełniony jest określony warunek - zamiast dokonywania wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zmiany w MSSF 10 i MSR 28 dot. sprzedaży lub wnieścia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem. Zmiany w MSSF 10 i MSR 28 zostały opublikowane w dniu 11 września 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później (termin wejścia w życie obecnie został odroczony bez wskazania daty początkowej). Zmiany doprecyzowują rachunkowość transakcji, w których jednostka dominująca traci kontrolę nad jednostką zależną, która nie stanowi „biznesu” zgodnie z definicją określoną w MSSF 3 „Połączenia jednostek”, w drodze sprzedaży wszystkich lub części udziałów w tej jednostce zależnej do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia ujmowanego metodą praw własności.

Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” - wycena inwestycji długoterminowych

Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz zmiany dotyczące zakresu standardów, ujmowania oraz wyceny, a także zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne. Grupa zastosuje powyższe zmiany. Oczekuje się, że zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe będącego skutkiem zastosowania nowego standardu po raz pierwszy.

Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” – wycena posiadanego wcześniej udziału we wspólnych operacjach

Zmiany do MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” – brak wyceny posiadanego wcześniej udziału we wspólnych operacjach

Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – konsekwencje podatkowe w związku z wypłatą dywidendy

MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego” – koszty finansowania w przypadku gdy składnik aktywa został przekazany do użytkowania

Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – zmiany do programu określonych świadczeń. Celem tej zmiany MSR 19 jest uproszczenie i doprecyzowanie zasad rachunkowości dotyczących składek wnoszonych przez pracowników lub osoby trzecie i związanych z programami określonych świadczeń.

Grupa zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Oczekuje się, że zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe grupy

MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”. Został wydany przez Radę Międzynarodowych Standardów rachunkowości 18 maja 2017 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 r. lub po tej dacie. Nowy MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe zastąpi obecnie obowiązujący MSSF 4, który zezwala na różnorodną praktykę w zakresie rozliczania umów ubezpieczeniowych. MSSF 17 zasadniczo zmieni rachunkowość wszystkich podmiotów, które zajmują się umowami ubezpieczeniowymi i umowami inwestycyjnymi. Grupa zastosuje MSSF 17 po jego zatwierdzeniu przez Unię Europejską. Oczekuje się, że zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe grupy.

Wpływ nowych regulacji na przyszłe sprawozdania grupy

Pozostałe standardy oraz ich zmiany nie powinny mieć istotnego wpływu na przyszłe sprawozdania finansowe grupy. Zmiany standardów i interpretacji MSSF, które weszły w życie od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego nie miały istotnego wpływu na niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe.

c) Zasady rachunkowości

Jednostka dominująca od dnia 01-01-2009 r. (zgodnie z uchwałą nr 20 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Sonel S.A. z dnia 30-06-2008 r.), prowadzi politykę rachunkowości zgodną z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości / Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Stosowane metody wyceny składników majątkowych wynikają ze standardowych zasad opisanych w MSSF. W zakresie, w którym MSSF dopuszczają wybór, metody wycen zmierzają do realnego ustalenia wartości składnika w sposób nienaruszający zasady ostrożności przy wycenie.

Prezentacja sprawozdań finansowych

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej - sprawozdanie finansowe prezentowane jest zgodnie z MSR 1.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów prezentowane jest w wariantie kalkulacyjnym, natomiast skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

W przypadku retrospektywnego wprowadzenia zmian zasad rachunkowości lub korekty błędów, Grupa prezentuje sprawozdanie z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa sporządzone dodatkowo na początek okresu porównawczego.

Segmenty operacyjne

Grupa kapitałowa jak dotąd prowadziła działalność względnie jednorodną i nie można mówić o segmentacji działalności. Poszczególne sfery działalności wzajemnie się przenikają, są realizowane na tej samej bazie produkcyjnej, dla potrzeb realizacji zadań zaopatrzenie jest dokonywane u tych samych dostawców, zdarza się, że jeden odbiorca realizuje zamówienia w różnych obszarach ofertowanych przez Grupę.

Konsolidacja

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Spółki dominującej oraz sprawozdania finansowe spółek, nad którymi Grupa sprawuje kontrolę tj. spółek zależnych, sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 r. Przez kontrolę rozumie się zdolność wpływania na politykę finansową i operacyjną Spółki zależnej w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności.

Sprawozdania finansowe Spółki dominującej oraz spółek zależnych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym sporządza się na ten sam dzień bilansowy tj. na 31 grudnia. W przypadkach gdy jest to konieczne, w sprawozdaniach finansowych spółek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednolicenie zasad rachunkowości stosowanych przez Spółkę z zasadami stosowanymi przez Grupę Kapitałową.

Spółki zależne obejmowane są konsolidacją metodą pełną.

Metoda konsolidacji pełnej polega na łączeniu sprawozdań finansowych Spółki dominującej oraz spółek zależnych poprzez zsumowanie, w pełnej wartości, poszczególnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów oraz kosztów. W celu zaprezentowania Grupy Kapitałowej w taki sposób, jak gdyby stanowiła ona pojedynczą jednostkę gospodarczą dokonuje się następujących wyłączeń:

- na moment nabycia kontroli ujmowana jest wartość firmy lub zysk zgodnie z MSSF 3,

- określane są i prezentowane oddzielnie udziały niedające kontroli,
- salda rozliczeń między spółkami Grupy Kapitałowej i transakcje (przychody, koszty, dywidendy) wyłącza się w całości,
- wyłączeniu podlegają zyski i straty z tytułu transakcji zawieranych wewnątrz Grupy Kapitałowej, które są ujęte w wartości bilansowej aktywów, takich jak zapasy i środki trwałe, straty z tytułu transakcji wewnątrz Grupy analizowane są pod kątem utraty wartości aktywów z perspektywy Grupy,
- ujmuje się podatek odroczony z tytułu różnic przejściowych wynikających z wyłączenia zysków i strat osiągniętych na transakcjach zawartych wewnątrz Grupy Kapitałowej (zgodnie z MSR 12).

Udziały niedające kontroli wykazywane są w odrębnej pozycji kapitałów własnych i reprezentują tę część dochodów całkowitych oraz aktywów netto spółek zależnych, które przypadają na podmioty inne niż spółki Grupy Kapitałowej. Grupa alokuje dochody całkowite spółek zależnych pomiędzy akcjonariuszy Spółki dominującej oraz podmioty niekontrolujące na podstawie ich udziału we własności.

Transakcje w walutach obcych

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotym polskim (PLN), który jest również walutą funkcjonalną Spółki dominującej. Transakcje ujmowane są po kursie średnim NBP z dnia poprzedzającego dzień realizacji operacji gospodarczej. Zapłaty są realizowane odpowiednio po kursie sprzedaży lub kupna walut obcych w banku Emitenta.

Po rozliczeniu płatności powstałe różnice kursowe są odnoszone na przychody lub koszty finansowe.

Kolejne różnice kursowe powstają z tytułu realizacji kupna i sprzedaży walut obcych z rachunków bankowych.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę polską po kursie zamknięcia obowiązującym na dzień bilansowy tj. po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów jednostki zagranicznej jest przeliczane po średnim kursie z końca każdego miesiąca w danym roku obrotowym.

Dane w euro zaprezentowano po przeliczeniu wg następujących kursów:

Sposób ustalenia kursu do przeliczenia	Cena 1 euro w złotych	Elementy sprawozdania przeliczone wg kursu
Kurs średni NBP na 31-12-2017	4,1709	aktywa i pasywa
Kurs średni NBP na 31-12-2016	4,4240	aktywa i pasywa
Średnia arytmetyczna kursów średnich na koniec każdego miesiąca okresu od stycznia do grudnia 2017	4,2447	sprawozdanie z całkowitych dochodów
Średnia arytmetyczna kursów średnich na koniec każdego miesiąca okresu od stycznia do grudnia 2016	4,3757	sprawozdanie z całkowitych dochodów

Kursy średnie euro w każdym okresie, obliczone, jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie:

Data 2016	Kurs średni NBP	Data 2017	Kurs średni NBP
2016-01-29	4,4405	2017-01-31	4,3308
2016-02-29	4,3589	2017-02-28	4,3166
2016-03-31	4,2684	2017-03-31	4,2198
2016-04-29	4,4078	2017-04-28	4,2170
2016-05-31	4,3820	2017-05-31	4,1737
2016-06-30	4,4255	2017-06-30	4,2265
2016-07-29	4,3684	2017-07-31	4,2545
2016-08-31	4,3555	2017-08-31	4,2618
2016-09-30	4,3120	2017-09-29	4,3091
2016-10-31	4,3267	2017-10-31	4,2498
2016-11-30	4,4384	2017-11-30	4,2055
2016-12-30	4,4240	2017-12-29	4,1709

kursy średnie NBP obowiązujące za okresy kończące się na ostatni dzień każdego kwartału 2016 i 2017 roku:

2016		2017	
Średni kurs od stycznia do marca	4,3559	Średni kurs od stycznia do marca	4,2891
Średni kurs od stycznia do czerwca	4,3805	Średni kurs od stycznia do czerwca	4,2474
Średni kurs od stycznia do września	4,3688	Średni kurs od stycznia do września	4,2566
Średni kurs od stycznia do grudnia	4,3757	Średni kurs od stycznia do grudnia	4,2447

najwyższy i najniższy kurs średni NBP w każdym okresie:

Kurs	Kurs euro w złotych	
	2016 rok	2017 rok
Najwyższy średni NBP	4,5035	4,4157
Najniższy średni NBP	4,2355	4,1709

Kursy średnie NBP dla rupii indyjskich euro i dolara, obowiązujące za okresy kończące się na ostatni dzień każdego miesiąca 2017 roku oraz kurs średni, minimalny i maksymalny liczony z wszystkich wskazań dziennych NBP:

Data kursu średniego według NBP	USD	EURO	Rupia (cena za 100 rupii)
2017-01-31	4,0446	4,3308	5,9620
2017-02-28	4,0770	4,3166	6,1085
2017-03-31	3,9455	4,2198	6,0826
2017-04-28	3,8696	4,2170	6,0234
2017-05-31	3,7354	4,1737	5,7924
2017-06-30	3,7062	4,2265	5,7277
2017-07-31	3,6264	4,2545	5,6546
2017-08-31	3,5822	4,2618	5,6017
2017-09-29	3,6519	4,3091	5,5825
2017-10-31	3,6529	4,2498	5,6438
2017-11-30	3,5543	4,2055	5,5024
2017-12-29	3,4813	4,1709	5,4429
Średnia w roku	3,7782	4,2583	5,7978
kurs maksymalny w roku	4,2271	4,4157	6,2087
kurs minimalny w roku	3,4813	4,1709	5,4429

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się, jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości, która koryguje koszty odsetek.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują znaki towarowe, patenty i licencje, oprogramowanie komputerowe, koszty prac rozwojowych oraz pozostałe wartości niematerialne, które spełniają kryteria ujęcia określone w MSR 38.

Wartości niematerialne są to nabyte przez jednostkę lub wytworzone we własnym zakresie, zaliczane do aktywów trwałych, niezakwalifikowane do inwestycji prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok i przeznaczone na potrzeby jednostki. W szczególności są to:

autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje, prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, koszty zakończonych prac rozwojowych prowadzonych przez jednostkę na własne potrzeby, poniesione przed podjęciem produkcji lub zastosowaniem technologii.

Wartości niematerialne są wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa są pomniejszone o odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe), a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne od wartości niematerialnych o cenie nabycia powyżej 3.500 zł są dokonywane od miesiąca następnego po miesiącu przyjęcia do użytkowania. Wartości niematerialne o cenie nabycia do 3.500 zł mogą być umarzane jednorazowo.

Okresy amortyzacji są ustalane w oparciu o przewidywany czas efektywnej przydatności ekonomicznej. W razie zmiany przewidywanego okresu przydatności ekonomicznej może nastąpić wydłużenie lub skrócenie okresu umarzania, o ile jest to zmiana istotna dla oceny sytuacji finansowej przedsiębiorstwa lub określonej części działalności firmy lub grupy zleceń produkcyjnych związanych z pewną grupą kosztów poniesionych na określony asortyment. Wartości niematerialne powstałe w wyniku prowadzenia prac wdrożeniowych bada się corocznie pod kątem możliwości uzyskiwania dodatknych przepływów finansowych i ogólnej przydatności. W razie stwierdzenia prawdopodobieństwa nierentowności opracowywanego produktu wartość prac ulega rozliczeniu w koszty okresu, w którym stwierdzono trwałą utratę ekonomicznej przydatności.

W pozycji tej wykazywane są również wartości niematerialne, które nie zostały jeszcze oddane do użytkowania (wartości niematerialne w trakcie wytwarzania).

W Spółce Sonel prowadzone są prace rozwojowe związane z opracowaniem i wdrożeniem nowych produktów. W szczególności są to zaawansowane technologicznie przyrządy do pomiaru wartości elektrycznych o skomplikowanej strukturze elektronicznej oraz złożonym interfejsie użytkownika wymagającym dużych nakładów programistycznych.

Nakłady bezpośrednio związane z pracami rozwojowymi ujmowane są, jako wartości niematerialne, tylko wtedy, gdy spełnione są następujące kryteria:

- ukończenie składnika wartości niematerialnych jest wykonalne z technicznego punktu widzenia tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- Spółka zamierza ukończyć składnik oraz rozpocząć jego użytkowanie bądź sprzedaż,
- Spółka jest zdolna do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- składnik wartości niematerialnych będzie przynosił korzyści ekonomiczne,
- dostępne są środki techniczne, finansowe i inne niezbędne do ukończenia prac rozwojowych w celu sprzedaży lub użytkowania składnika,
- nakłady poniesione w trakcie prac rozwojowych można wiarygodnie wycenić i przyporządkować do danego składnika wartości niematerialnych.

Nakłady ponoszone na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Ocena przyszłych korzyści odbywa się na podstawie zasad określonych w MSR 36.

Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego, zgodnie, z którym składniki aktywów są ujmowane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Zakończone prace rozwojowe są amortyzowane liniowo przez przewidywany okres uzyskiwania korzyści, który wynosi od 3 do 8 lat.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe początkowo ujmowane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Cenę nabycia zwiększają wszystkie koszty związane bezpośrednio z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do użytkowania.

Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, niezakwalifikowane do inwestycji, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytkowania i przeznaczone na potrzeby jednostki:

nieruchomości - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, ulepszenia w obcych środkach trwałych.

Do aktywów trwałych jednostki zalicza się również obce środki trwałe przyjęte przez jednostkę do używania na mocy umowy, zgodnie z którą jedna ze stron (finansujący) oddaje drugiej stronie (korzystającemu) środki trwałe do odpłatnego używania lub również pobierania pożytków na czas oznaczony.

Środki trwałe zasadniczo wyceniane są w cenie nabycia powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem środka trwałego do stanu zdatnego do używania, koszty transportu, załadunku, wyładunku, montażu. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej są pomniejszone o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

W związku ze zmianą polityki rachunkowości, na dzień przejścia na MSSF przeszacowano do wartości godziwej część nieruchomości. Ponadto dokonano korekt retrospektywnych w zakresie okresów amortyzacji dla tych środków trwałych, dla których wartość bilansowa w sposób istotny, z punktu widzenia oceny majątkowej i analizy rentowności procesów gospodarczych różni się od amortyzacji, jaka by miała miejsce przy stosowaniu zasad MSSF w pełnym zakresie w okresach przed dniem przejścia.

Środki trwałe wytworzone przez jednostkę we własnym zakresie wycenia się w koszcie wytworzenia.

Wartość początkowa środków trwałych ulega podwyższeniu o wartość nakładów poniesionych na ich ulepszenie.

Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych są dokonywane od miesiąca następnego po miesiącu przyjęcia do użytkowania w cyklu comiesięcznym zgodnie z planem amortyzacji. Stawki oraz metody amortyzacji wynikają z planowanej ekonomicznej użyteczności. W razie zmiany przewidywanego okresu przydatności ekonomicznej może nastąpić wydłużenie lub skrócenie okresu umarzania, o ile jest to zmiana istotna dla oceny sytuacji finansowej przedsiębiorstwa lub określonej części działalności firmy. Środki trwałe o wartości do 3.500 zł mogą być umarzane jednorazowo w miesiącu przyjęcia do użytkowania.

Po początkowym ujęciu rzeczowe aktywa trwałe, za wyjątkiem gruntów, wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy lub montażu i przekazania środka trwałego do używania. Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, który dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych wynosi:

Grupa	Okres
Budynki i budowle	40 lat
Maszyny i urządzenia	5-10 lat
Środki transportu	5 lat
Pozostałe środki trwałe	5 lat
Wartość zakończonych prac rozwojowych	3-8 lat

Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następującym po miesiącu oddania do użytkowania. Ekonomiczne okresy użyteczności oraz metody amortyzacji są weryfikowane raz w roku, powodując ewentualną korektę odpisów amortyzacyjnych w kolejnych latach.

Do wyceny gruntów zastosowano model oparty na wartości przeszacowanej. Wartość gruntów nie podlega amortyzacji ze względu na nieokreślony okres użytkowania.

Nadwyżkę z przeszacowania gruntów zalicza się do innych całkowitych dochodów i wykazuje w łącznej kwocie w kapitale własnym. Wzrost wartości godziwej gruntów wykazywany jest jako przychód, w stopniu, w jakim odwraca on zmniejszenie wartości z tytułu przeszacowania, które poprzednio ujęto jako koszt danego okresu.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z sprawozdania z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży, likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych środków trwałych i są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych.

Środki trwałe w budowie są to zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, montażu, kompletowania lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego.

Środki trwałe w budowie wycenia się nie rzadziej, niż na dzień bilansowy w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Inwestycje to aktywa nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów i uzyskania z nich przychodów w formie odsetek, dywidend (udziału w zyskach) lub innych pożytków, w tym również w transakcji handlowej.

W przypadku kiedy zachodzi duże prawdopodobieństwo, że posiadane przez jednostkę długoterminowe aktywa finansowe, nieruchomości lub wartości niematerialne nie przyniosą w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych, dokonuje się odpisów aktualizujących, nie później niż na koniec okresu sprawozdawczego.

Udziały w innych podmiotach gospodarczych wycenia się według wartości z dnia wniesienia udziału. Wartości w walutach obcych według kursu z dnia poprzedzającego dzień nabycia.

Aktywa w leasingu

Umowy leasingu, na mocy których następuje przeniesienie na Spółkę zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w aktywach oraz zobowiązaniach na dzień rozpoczęcia okresu leasingu. Wartość aktywów oraz zobowiązań określana jest na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane według takich samych zasad, jak stosowane do własnych aktywów. W sytuacji jednak, gdy brak jest wystarczającej pewności, że Spółka uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, wówczas dany składnik jest amortyzowany przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu ujmowane są, jako koszty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Corocznie testowi na utratę wartości podlegają następujące składniki aktywów:

- wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz
- wartości niematerialne, które jeszcze nie są użytkowane.

W odniesieniu do pozostałych składników wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych dokonywana jest coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki, które mogą świadczyć o utracie ich wartości. W razie stwierdzenia, że jakieś zdarzenia lub okoliczności mogą wskazywać na trudność w odzyskaniu wartości bilansowej danego składnika aktywów, przeprowadzany jest test na utratę wartości.

Dla potrzeb przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywa grupowane są na najniższym poziomie, na jakim generują przepływy pieniężne niezależnie od innych aktywów lub grup aktywów (tzw. ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne). Składniki aktywów samodzielnie generujące przepływy pieniężne testowane są indywidualnie.

Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których aktywa te należą, wówczas wartość bilansowa jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów.

Instrumenty finansowe

Instrumentem finansowym jest każda umowa, która skutkuje powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i jednocześnie zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron.

Składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe jest wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy Grupa staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów i zobowiązań finansowych ujmują się na dzień zawarcia transakcji.

Składnik aktywów finansowych wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej w przypadku, gdy wynikające z zawartej umowy prawa do korzyści ekonomicznych i ryzyka z niej wynikające zostały zrealizowane, wygasły lub Grupa się ich zrzekła.

Grupa wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Na dzień nabycia aktywa i zobowiązania finansowe Grupa wycenia w wartości godziwej, czyli najczęściej według wartości godziwej uiszczonej zapłaty w przypadku składnika aktywów lub otrzymanej kwoty w przypadku zobowiązania. Koszty transakcji Grupa włącza do wartości początkowej wyceny wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych, poza kategorią aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej poprzez sprawozdanie z całkowitych dochodów.

Na dzień bilansowy aktywa oraz zobowiązania finansowe wyceniane są według zasad przedstawionych poniżej.

Aktywa finansowe

Dla celów wyceny po początkowym ujęciu, aktywa finansowe inne niż instrumenty pochodne zabezpieczające, Spółka klasyfikuje z podziałem na:

- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez sprawozdanie z całkowitych dochodów,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności oraz
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Kategorie te określają zasady wyceny na dzień bilansowy oraz ujęcie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów lub w innych całkowitych dochodach. Zyski lub straty ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów prezentowane są jako przychody i koszty finansowe lub jako pozostałe przychody i koszty operacyjne.

Wszystkie aktywa finansowe, za wyjątkiem wycenianych w wartości godziwej przez sprawozdanie z całkowitych dochodów, podlegają ocenie na każdy dzień bilansowy ze względu na wystąpienie przesłanek utraty ich wartości. Składnik aktywów finansowych podlega odpisom aktualizującym, jeżeli istnieją obiektywne dowody świadczące o utracie jego wartości. Przesłanki utraty wartości analizowane są dla każdej kategorii aktywów finansowych odrębnie, co zostało zaprezentowane poniżej.

Należności krótkoterminowe to ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów, niezaliczonych do aktywów finansowych, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. Do należności krótkoterminowych Spółka nie stosuje zasad naliczania utraty wartości pieniądza w czasie.

Należności na dzień bilansowy wykazuje się w kwocie wymagającej zapłaty z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, w wartości netto - po uwzględnieniu odpisów aktualizujących należności.

Na należności zagrożone, które ze znaczącym prawdopodobieństwem nie zostaną uregulowane po uwzględnieniu posiadanych zabezpieczeń, Spółka dokonuje odpisu aktualizacyjnego stosując poniższe zasady:

Na należności nieuregulowane w ciągu 180 dni od terminu płatności dokonuje się odpisu aktualizacyjnego w kwocie 100% należności, o ile nie istnieją przesłanki, które uzasadniają zwłokę w zapłacie.

Odpisów aktualizacyjnych dokonuje się także w kwocie 100% należności w przypadku złożenia przez dłużnika lub osobę trzecią wniosku o otwarcie postępowania upadłościowego.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności to niebędące instrumentami pochodnymi aktywa finansowe, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Spółka ma zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności, z wyłączeniem aktywów zaklasyfikowanych do pożyczek i należności.

W tej kategorii Spółka ujmuje obligacje i inne papiery dłużne utrzymywane do terminu wymagalności, wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa w pozycji „Pozostałych aktywów finansowych”.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Jeżeli występują dowody wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności (np. ocena zdolności kredytowej spółek emitujących obligacje), aktywa wyceniane są w wartości bieżącej szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości bilansowej inwestycji, łącznie z odpisami aktualizującymi z tytułu utraty wartości, ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to niebędące instrumentami pochodnymi aktywa finansowe, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie kwalifikują się do żadnej z powyższych kategorii aktywów finansowych.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe inne niż instrumenty pochodne zabezpieczające, wykazywane są w następujących pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa:

- kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne,
- leasing finansowy,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania oraz
- pochodne instrumenty finansowe.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu lub wyznaczonych jako wycenianych w wartości godziwej przez sprawozdanie z całkowitych dochodów. Do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez sprawozdanie z całkowitych dochodów Spółka zalicza instrumenty pochodne inne niż instrumenty zabezpieczające. Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług wyceniane są w wartości wymagającej zapłaty ze względu na nieznaczące efekty dyskonta.

Zyski i straty z wyceny zobowiązań finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w działalności finansowej.

Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń

Zapasy

Zapasy są to rzeczowe aktywa obrotowe obejmujące materiały nabyte w celu zużycia na potrzeby własne, wytworzone lub przetworzone przez jednostkę produkty gotowe (wyroby i usługi) zdane do sprzedaży lub w toku produkcji, półprodukty oraz towary nabyte w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym.

Przychody na magazyn materiałowy wycenia się w cenach zakupu powiększonych o koszty nabycia, transportu itp. Rozchody materiałów w magazynach wycenia się w oparciu o średnioważone ceny zakupu - przyjęcia.

Materiały, półfabrykaty i wyroby gotowe podlegają ewidencji ilościowo - wartościowej. Ich wycena i zaliczenie w koszty w momencie zużycia lub wydania do sprzedaży, opiera się na średnioważonej cenie zakupu lub średnioważonym koszcie wytworzenia. Wycena dokonywana jest automatycznie w module IMPULS - gospodarka magazynowa. Korekty stanów ewidencyjnych z rzeczywistymi dokonuje się w drodze spisów z natury, przeprowadzanych w sposób ciągły dla materiałów, półfabrykatów i wyrobów gotowych oraz na koniec każdego roku dla produkcji w toku.

Zapasy wyrobów gotowych wycenia się dla każdego zlecenia produkcyjnego oddzielnie w oparciu o zaewidencjonowane poniesione koszty bezpośrednie, powiększone o rozliczone koszty wydziałowe i ogólnozakładowe związane z procesami produkcyjnymi oraz odpisy amortyzacyjne prac rozwojowych.

Produkcję w toku wycenia się wg poniesionych kosztów bezpośrednich powiększonych o rozliczone koszty wydziałowe i ogólnozakładowe związane z procesami produkcyjnymi.

Usługi pozostające jako produkcja w toku oraz odpowiednio półfabrykaty służące zleceniom usługowym ujmują się jako usługi w trakcie realizacji. Zasady wyceny ustala się jak dla innych zapasów wyrobów gotowych i produkcji w toku.

Wycena wszystkich zapasów na dzień bilansowy uwzględnia tworzone odpisy aktualizujące na asortyment, który nie wykazuje ruchu lub jest nadmierny i trudno zbywalny oraz w razie stwierdzenia trwałej utraty wartości.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia oraz wartości netto możliwej do uzyskania.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych, depozyty płatne na żądanie oraz krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności (do 3 miesięcy), łatwo wymienne na gotówkę, dla których ryzyko zmiany wartości jest nieznaczące.

Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Pozycja nie występuje.

Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe

W pozycji tej ujmują się, w celu zapewnienia współmierności kosztów i przychodów, poniesione w danym okresie wydatki, które dotyczą przychodów następnego okresu i wtedy staną się kosztami. Do kosztów tych zalicza się między innymi: opłacone z góry czynsze, ubezpieczenia, prenumeraty, koszty przygotowania nowej produkcji.

Kapitał własny

Kapitał podstawowy wykazywany jest w wartości nominalnej wyemitowanych akcji, zgodnie ze statutem Spółki dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Pozostałe kapitały obejmują:

- kapitał z kumulacji innych całkowitych dochodów obejmujących:
 - przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej (patrz podpunkt dotyczący rzeczowych aktywów trwałych),
 - wycenę aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (patrz podpunkt dotyczący instrumentów finansowych),
 - wycenę instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne (patrz podpunkt dotyczący rachunkowości zabezpieczeń),
 - różnice kursowe z przeliczenia zagranicznych jednostek zależnych (patrz podpunkt dotyczący transakcji w walutach obcych),
 - udział w dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności (patrz podpunkt dotyczący inwestycji w jednostkach stowarzyszonych).

W zyskach zatrzymanych wykazywane są wyniki z lat ubiegłych (również te przekazane na kapitał uchwałami akcjonariuszy i udziałowców) oraz wynik finansowy bieżącego roku.

Płatność w formie akcji ujmowana jest w odrębnej kategorii kapitału własnego, która po zarejestrowaniu w rejestrze sądowym przenoszona jest odpowiednio na kapitał akcyjny i zapasowy.

Pozostałe kapitały rezerwowe są tworzone zgodnie z uchwałami Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy oraz statutem Spółki.

Zysk (strata) z lat ubiegłych jest to zgodny z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy niepodzielony zysk lub niepokryta strata netto.

Świadczenia pracownicze

Wykazywane w bilansie zobowiązania i rezerwy na świadczenia pracownicze obejmują następujące tytuły:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze z tytułu wynagrodzeń (wraz z premiami) oraz składki na ubezpieczenia społeczne,
- rezerwy na niewykorzystane urlopy oraz
- inne długoterminowe świadczenia pracownicze, do których Grupa zalicza odprawy emerytalne.

Rezerwy, zobowiązania i aktywa warunkowe

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Termin poniesienia oraz kwota wymagająca uregulowania może być niepewna.

Rezerwy ujmują się w wartości szacowanych nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku, na podstawie najbardziej wiarygodnych dowodów dostępnych na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym dotyczących ryzyka oraz stopnia niepewności.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego Spółka oblicza od dodatnich różnic przejściowych między wartością bilansową i podatkową aktywów i pasywów przy zastosowaniu stawek podatkowych z okresu rozwiązania rezerwy z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny.

Zobowiązania to wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki.

Zobowiązania krótkoterminowe to ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub ta część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Zobowiązania długoterminowe to zobowiązania niezaliczone do krótkoterminowych

Fundusze Specjalne

Fundusze specjalne to zarezerwowane na ściśle określone cele i zarządzane przez jednostkę środki, pochodzące głównie z obciążeń kosztów jednostki i podziału zysku niezaliczane do kapitału własnego.

Grupa nie tworzy funduszy celowych, w tym Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Zysk netto

Wykazywany jest zysk lub strata netto w kwocie wykazanej w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za dany rok obrotowy.

Rozliczenia międzyokresowe

Do rozliczeń międzyokresowych zalicza się zweryfikowaną wartość już otrzymanych aktywów, które staną się przychodem dopiero w przyszłych okresach. W pozycji pozostałe rozliczenia znajdują się głównie rzeczywiście otrzymane dotacje, subwencje i dopłaty przeznaczone na nabycie lub wytworzenie środków trwałych oraz wykonanie prac rozwojowych. W pozycji tej jednostka wykazuje również dotacje otrzymane na składniki aktywów rozliczanych w czasie ze względu na kwotę i okres, w jakim mają one być wykorzystywane. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej dotacje wykazywane są po pomniejszeniu o odpisy dokonywane równoległe do amortyzacji.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Sprawozdanie z całkowitych dochodów jest sporządzane w wersji kalkulacyjnej.

Sprzedaż towarów i produktów

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów są wykazywane w wartości netto, po pomniejszeniu o rabaty, opusty oraz należny podatek VAT.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów ujmowane są, jeżeli spełnione zostały następujące warunki:

- Spółka przekazała nabywcy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do dóbr. Warunek uznaje się za spełniony z chwilą bezspornego dostarczenia towarów lub produktów do odbiorcy,
- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób,
- istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji,
- koszty poniesione oraz te, które zostaną poniesione w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Koszty operacyjne

Koszty operacyjne są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów.

Koszty i straty - rozumie się przez to uprawdopodobnione zmniejszenia w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zmniejszenia wartości aktywów, albo zwiększenia wartości zobowiązań i rezerw, które doprowadzą do zmniejszenia kapitału własnego lub zwiększenia jego niedoboru w inny sposób niż wycofanie środków przez udziałowców lub właścicieli.

Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów ustalane są w sposób współmierny do przychodów z działalności podstawowej i ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w wersji kalkulacyjnej metodą bezpośrednią. Koszty grupowane są równoległe w układzie rodzajowym, z jednoczesnym zapisem na miejsca powstawania kosztów w układzie kalkulacyjnym.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne.

Ujmuje się tu powtarzalne przychody i koszty tylko pośrednio związane ze zwykłą działalnością, i dotyczące zwłaszcza czynności, które nie stanowią właściwego przedmiotu działalności, związane ze zbyciem i likwidacją aktywów trwałych, jak również aktualizacją wartości aktywów trwałych i zapasów oraz należności, przekazaniem bądź otrzymaniem nieodpłatnie aktywów oraz środków pieniężnych, karami, odszkodowaniami i innymi.

Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe są to korzyści uzyskiwane z posiadania, pożyczania lub sprzedaży aktywów finansowych oraz pobierane opłaty za pożyczanie od osób trzecich środków pieniężnych, co powoduje powstanie zobowiązań finansowych, jak również skutki utraty wartości aktywów finansowych. Ujmuje się tu należne, dotyczące danego roku obrotowego przychody i koszty z operacji finansowych.

Koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są w koszty okresów, w jakich zostały poniesione w zakresie środków pozyskiwanych na finansowanie bieżącej działalności. W zakresie, w jakim finansowane są środki trwałe w budowie i inwestycje, koszty finansowania rozliczane są, jako koszty budowy lub prowadzenia inwestycji za cały okres realizacji procesu inwestycyjnego. Po dacie uznanej za datę gotowości środka trwałego lub zakończenia procesu inwestycyjnego koszty związane z obsługą kredytu obciążają koszty okresu, w którym zostały poniesione. Odpowiednio postępuje się z innymi kosztami związanymi z pozyskiwaniem środków finansowych.

Inne

Podmiot dominujący stara się wykorzystywać dostępne programy pomocowe i korzysta z krajowych środków publicznych oraz ze wsparcia w ramach unijnych programów pomocowych i strukturalnych. W ramach ewidencjonowania programów pomocowych do rozliczania w czasie otrzymywanych środków ustala się szczególne znakowanie zapisów księgowych.

Spółka prowadzi działalność w Świdnickiej Podstrefie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, wobec czego zachodzi konieczność regularnego ustalania kwoty dochodu korzystającego ze zwolnienia podatkowego. Zasady rozliczania dochodu zwolnionego określa szczególna procedura. Spółka dokonuje rozliczenia strefowego na kontach zespołu 9.

Podatek dochodowy (wraz z podatkiem odroczonym)

Na obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego składają się: podatek dochodowy bieżący oraz odroczony, który nie został ujęty w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) brutto w związku z czasowym przesunięciem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów do innych okresów oraz wyłączeniem pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową, jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości na różnicach pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe. Nie ujmuje się aktywów ani rezerwy, jeśli różnica przejściowa wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz która w czasie jej wystąpienia nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy. Nie ujmuje się rezerwy na podatek odroczony od wartości firmy, która nie podlega amortyzacji na gruncie przepisów podatkowych.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub rezerwa rozliczona, przyjmując za podstawę przepisy prawne obowiązujące na dzień bilansowy.

Podmiot dominujący zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości nie rozpoznaje aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z przyszłych ulg podatkowych.

Spółka Sonel S.A. nie rozpoznaje podatku odroczonego z tytułu takich różnic przejściowych, które związane są z działalnością podstawową, z uwagi na fakt pozostawiania i wytwarzania produktów na terenie specjalnej strefy ekonomicznej. Produkcja utworzona na terenie strefy jest objęta zwolnieniem z podatku dochodowego od osób prawnych.

Wartość składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku, gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części następuje jego odpis.

Subiektywne oceny Zarządu oraz niepewność szacunków

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Zarząd Spółki kieruje się osądem przy dokonywaniu licznych szacunków i założeń, które mają wpływ na stosowane zasady rachunkowości oraz prezentowane wartości aktywów, zobowiązań, przychodów oraz kosztów. Faktycznie zrealizowane wartości mogą różnić się od szacowanych przez Zarząd.

Korekty błędów oraz zmiana zasad rachunkowości

W 2017 roku odmiennie zaprezentowano stan zaliczek na dostawy. Ujęto je w należnościach, podczas gdy we wcześniejszych sprawozdaniach prezentowano je jako składnik zapasów.

Podobnie wartości niematerialne nieoddane do użytkowania prezentowano w majątku trwałym w budowie. W niniejszym sprawozdaniu ujęto je w wartościach niematerialnych.

Skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej (aktywa)	w tysiącach złotych			w tysiącach złotych		
	2016 jest po zmianach	2016 było przed zmianami	2016 zmiany	01.01.2016 jest po zmianach	01.01.2016 było przed zmianami	01.01.2016 zmiany
I. Aktywa trwałe	42 332	42 332	0	42 774	42 774	0
1. Wartości niematerialne	17 344	16 709	635	16 035	16 035	0
2. Rzeczowe aktywa trwałe	24 355	24 990	-635	26 146	26 146	0
II. Aktywa obrotowe	47 415	47 415	0	44 763	44 763	0
1. Zapasy	23 826	24 091	-265	18 655	18 977	-322
2. Należności krótkoterminowe	14 304	14 039	265	11 556	11 234	322
2.2. Od pozostałych jednostek	14 146	13 881	265	11 474	11 152	322
Aktywa razem	89 747	89 747	0	87 537	87 537	0

W rachunku wyników dokonano zmiany prezentacji aktualizacji składników aktywów niefinansowych jako osobna pozycja.

Skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów (rachunek zysków i strat) (wariant kalkulacyjny)	w tysiącach złotych		
	2016 jest po zmianach	2016 było przed zmianami	2016 zmiany
VII. Pozostałe przychody operacyjne	2 111	2 111	0
3. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	886	0	886
4. Inne przychody operacyjne	135	1 021	-886

Poniższe zmiany rachunku przepływów wynikają z powyższych zmian prezentacyjnych. Dodatkowo w 2017 roku zrezygnowano z prezentacji różnicy w rachunku przepływów, pomiędzy podatkiem dochodowym zapłaconym a naliczonym uznając, że korekta ta jest ujęta w zmianie stanu zobowiązań.

Skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych (metoda pośrednia)	w tysiącach złotych		
	2016 jest po zmianach	2016 było przed zmianami	2016 zmiany
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
II. Korekty razem	-1 192	-1 192	0
5. Podatek dochodowy naliczony	0	719	-719
6. Podatek dochodowy zapłacony	0	-882	882
8. Zmiana stanu zapasów	-5 171	-5 114	-57
9. Zmiana stanu należności	-2 748	-2 805	57
10. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	2 546	2 709	-163
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II) - metoda pośrednia	8 185	8 185	0

7. SEGMENTY OPERACYJNE

Emitent uznaje, że Grupa Kapitałowa Sonel prowadzi działalność względnie jednorodną i nie można mówić o segmentacji działalności. Poszczególne sfery działalności wzajemnie się przenikają, są realizowane na tej samej bazie produkcyjnej, dla potrzeb realizacji zadań zaopatrzenie jest dokonywane u tych samych dostawców, zdarza się, że jeden odbiorca realizuje zamówienia w różnych obszarach ofertowanych przez Emitenta.

W ramach grupy kapitałowej rozkład przychodów i kosztów wygląda następująco - dane nie uwzględniają korekt konsolidacyjnych (w tysiącach złotych):

RACHUNEK WYNIKÓW	SONEL	Foxytech	Sonel T&M	Sonel INDIA
Sprzedaż	85 507,8	147,0	1 580,1	1 566,3
<i>udział w sprzedaży GK Sonel</i>	97,9%	0,2%	1,8%	1,8%
Koszt własny	62 940,0	90,3	746,5	1 186,6
<i>udział w kosztach GK Sonel</i>	99,2%	0,1%	1,2%	1,9%
Marża brutto	22 567,8	56,7	833,6	379,7
<i>udział w GK Sonel</i>	94,5%	0,2%	3,5%	1,6%
Koszty handlowe	10 554,3	281,0	787,4	56,9
<i>udział w GK Sonel</i>	90,4%	2,4%	6,7%	0,5%
Koszty zarządu	3 376,0	369,9	1 945,4	694,9
<i>udział w GK Sonel</i>	53,0%	5,8%	30,6%	10,9%
Wynik na sprzedaży	8 637,5	-594,2	-1 899,2	-372,1
<i>udział w GK Sonel</i>	147,8%	-10,2%	-32,5%	-6,4%
Zysk brutto	5 932,4	-1 244,9	-1 966,0	-406,9
Podatki i podatek odroczony	929,7	0,0	0,0	0,0
Zysk netto	5 002,7	-1 244,9	-1 966,0	-406,9

Rynek indyjski nie przyniósł szczególnych zmian w rozkładzie odbiorców. Sprzedaż Sonel India to 1,8 % sprzedaży Grupy.

Spółka Sonel T&M z USA osiągnęła 1.580 złotych przychodów, które stanowią 1,8 % sprzedaży całej grupy.

Prowadzona sprzedaż w każdym podmiocie jest rentowna. Niestety w podmiotach zależnych koszty handlowe i ogólnowydziałowe przekraczają poziom uzyskiwanej marży powodując w konsekwencji ujemne wyniki na pozostałych poziomach.

Jak dotąd Grupa Kapitałowa realizuje przychody w dwóch podstawowych sferach działalności: w ramach produkcji wyrobów metrologicznych, akcesoriów i innych związanych z branżą miernictwa, oraz w ramach usługowego montażu elementów elektronicznych.

Informacje dotyczące produktów i usług

Struktura sprzedaży kształtuje się następująco:

Asortyment	2016		2017		Dynamika 2017 / 2016
	wartość	struktura wartościowa	Wartość	struktura wartościowa	
	[tys. złotych]	[%]	[tys. złotych]	[%]	
Sfera związana z miernictwem	51 058,7	62,5%	54 689,4	62,6%	107,1%
Montaż usługowy	30 622,8	37,5%	32 636,6	37,4%	106,6%
RAZEM	81 681,5	100,0%	87 326,0	100,0%	106,9%

Podstawowa struktura sprzedaży w 2017 roku od 2016 roku nie uległa w zasadzie zmianie.

Dostawa produktów i usług związana z branżą pomiarową stanowiła w 2017 roku 62,6 % sprzedaży, podczas gdy w 2016 było to 62,5 %. W ujęciu rok do roku nastąpił wzrost obrotów na poziomie o 7,1 %.

Udział sprzedaży usług montażu w całej sprzedaży za rok 2017 wyniósł 37,4 %. W 2016 roku odpowiednio udział ten stanowił 37,5 % sprzedaży.

Ogółem sprzedaż w 2017 roku była wyższa niż w 2016 roku o 5.644,5 tysiąca złotych.

Informacje dotyczące głównych klientów

Znaczącym dla Grupy kontrahentem jest globalny odbiorca usług - grupa kapitałowa Lincoln, która realizuje w Spółce Dominującą usługę montażu.

Sprzedaż według odbiorców	2016		2017		Dynamika 2017 / 2016
	wartość	struktura wartościowa	wartość	struktura wartościowa	
	[tys. złotych]	[%]	[tys. złotych]	[%]	
Cała Grupa LINCOLN	29 238,0	35,8%	30 458,7	34,9%	104,2%
Pozostali	52 443,5	64,2%	56 867,3	65,1%	108,4%
RAZEM	81 681,5	100,0%	87 326,0	100,0%	106,9%

W rozbiciu na poszczególne podmioty sprzedaż do znaczących odbiorców kształtowała się następująco:

Sprzedaż według odbiorców	2016		2017		Dynamika 2017 / 2016
	wartość	struktura wartościowa	wartość	struktura wartościowa	
	[tys. złotych]	[%]	[tys. złotych]	[%]	
Lincoln Electric Luxembourg	19 024,6	23,3%	19 726,8	22,6%	103,7%
Lincoln Electric Bester Sp. z o. o.	10 177,8	12,5%	10 694,1	12,2%	105,1%
Pozostali	52 479,1	64,2%	56 905,1	65,2%	108,4%
RAZEM	81 681,5	100,0%	87 326,0	100,0%	106,9%

Dopiero na trzecim miejscu z udziałem 6,5% w sprzedaży grupy lokuje się największy polski dystrybutor oferty Spółki Sonel SA.

Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Nie można wyodrębnić żadnych parametrów wspólnych dla żadnej grupy geograficznej odbiorców. Gospodarki tych krajów różnią się potencjałem oraz rozwojem kultury energetycznej. W 2015 pojawiła się nowa istotna grupa odbiorców usług spoza terenu Polski i Unii Europejskiej (podmioty z grupy Lincoln).

Wyodrębniony, stabilny obszar działalności stanowi rynek polski. Kolejny to Unia Europejska. Odrębną grupą jest rynek indyjski. Ostatnia, bardzo zróżnicowana grupa to reszta odbiorców sprzedaży zagranicznej, którzy pochodzą z pozostałych państw.

W 2017 i 2016 roku obszary sprzedaży pod względem lokalizacji geograficznej były następujące:

Struktura geograficzna	2016 ROK	Struktura	2017 ROK	Struktura	Dynamika
Obszar	dane w tys. zł.	wartościowa 2016	dane w tys. zł.	wartościowa 2017	2017/2016
Polska	38 670,0	47,3%	42 697,7	48,9%	110,4%
Unia Europejska	6 162,1	7,5%	7 388,0	8,5%	119,9%
USA	0,0	0,0%	1 580,1	1,8%	
Indie	2 595,4	3,2%	1 566,3	1,8%	60,3%
Pozostałe kraje	34 254,0	41,9%	34 093,8	39,0%	99,5%
RAZEM	81 681,5	100,0%	87 326,0	100,0%	106,9%

Dodatkowy podział struktury geograficznej z podziałem na obszary działalności za lata 2016-2017 rok jest następujący:

Struktura geograficzna	2016 ROK	Struktura	2017 ROK	Struktura	Dynamika
Obszar sprzedaży	dane w tys. złotych	wartościowa 2016	dane w tys. złotych	wartościowa 2017	2017/2016
Mierniki i sprzedaż związana	51 058,3	62,5%	54 689,5	62,6%	107,1%
Polska	27 571,7	33,8%	29 566,0	33,9%	107,2%
Unia Europejska	5 721,8	7,0%	6 320,0	7,2%	110,5%
USA	0,0	0,0%	1 580,1	1,8%	-
Indie	2 595,4	3,2%	1 566,3	1,8%	60,3%
Pozostałe kraje	15 169,4	18,6%	15 657,1	17,9%	103,2%
Usługi	30 623,2	37,5%	32 636,6	37,4%	106,6%
Polska	11 122,6	13,6%	11 804,0	13,5%	106,1%
Unia Europejska	440,3	0,5%	1 068,0	1,2%	242,6%
Pozostałe kraje	19 060,2	23,3%	19 764,6	22,6%	103,7%
RAZEM	81 681,5	100,0%	87 326,0	100,0%	106,9%

W ramach takich sfer działalności można wydzielić należności z tytułu realizacji zleceń usługowych, ale nie można rozliczyć odpowiedniej struktury zobowiązań.

Podobnie Grupa, jako dostawca produktów nie jest w stanie wydzielić majątku służącego poszczególnym sferom funkcjonowania z uwagi na fakt, że się wzajemnie przenikają i produkcja w obu obszarach jest realizowana na tym samym parku maszynowym, za pomocą tych samych pracowników.

Nie można wydzielić kierownictwa oraz załogi w zakresie realizacji zleceń na potrzeby produkcji usługowej i na potrzeby produkcji własnych wyrobów.

Wyniki obu podstawowych sfer działalności są regularnie analizowane, ale struktura przychodów, dochodów i inne informacje wyróżniające obie sfery działalności nie są podstawą do podejmowania znaczących decyzji o alokacji zasobów, ponieważ firma realizuje sprzedaż usług na bazie majątku służącego realizacji produkcji własnej - mierników, w celu optymalizacji jego wykorzystania.

W sprzedaży wykonanej w 2015 roku po raz pierwszy pojawił się asortyment, którego udział w sprzedaży Grupy przekroczył 10 %.

W ramach zlecenia usługowego w 2017 roku, do podmiotów z grupy Lincoln zrealizowano produkcję dwóch podobnych konstrukcyjnie podzespołów, dla których udział w sprzedaży wynosi odpowiednio 17,7 % i 4,9% (łącznie 22,6 % w 2017 roku, wobec 23,3% w 2016), sprzedaży Emitenta.

Struktura sprzedaży	2016 ROK	Struktura	2017 rok	Struktura	Dynamika
	dane w tys. złotych	wartościowa 2016	dane w tys. złotych	wartościowa 2017	2017/2016
Projekt ALX	15 088,9	18,5%	15 480,4	17,7%	102,6%
Projekt APL	3 936,5	4,8%	4 246,4	4,9%	107,9%
Inne	62 656,1	76,7%	67 599,2	77,4%	107,9%
RAZEM	81 681,5	100,0%	87 326,0	100,0%	106,9%

8. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH I STOWARZYSZONYCH

Inwestycje w jednostkach zależnych

W 2013 roku Sonel S.A. został udziałowcem Spółki SONEL INSTRUMENTS INDIA PRIVATE LIMITED z siedzibą w Indiach. Podmiot ten został zarejestrowany z dniem 25.02.2013 r. Sonel S.A. posiada 90% udziałów w kapitale zakładowym Spółki. Pozostałe 10% posiada obywatel Indii. Przedmiotem działalności utworzonej Spółki jest między innymi zakup, sprzedaż, import, eksport, produkcja, oferowanie i handel przyrządami pomiarowymi.

W dniu 07-02-2014 r. Sonel S.A. zawiązała z partnerem zagranicznym Holley Metering LTD (obecnie Holley Technology Ltd.) z siedzibą w Hangzhou (CN) nowy podmiot gospodarczy - Foxytech Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w Świdnicy. Kapitał zakładowy Spółki wynosił 2 000 000 zł. i dzieli się na 40.000 udziałów po 50 zł. W wyniku zawartej umowy Sonel S.A. posiadał 80 % udziałów, a Holley Metering Ltd. 20% (obecnie Holley Technology Ltd.) udziałów w kapitale zakładowym zawiązanej Spółki. W dniu 20-08-2016 Sonel S.A. nabył 20 % udziałów za kwotę 120 000 złotych, stając się jednocześnie jedynym udziałowcem Foxytech Spółka z o.o. W dniu 13-04-2017 roku Sonel dokonał dokapitalizowania spółki Foxytech na kwotę 500 000 złotych. Aktualny stan kapitału zakładowego to 2.500.000 złotych.

W dniu 22-09-2016 roku Sonel S.A. została udziałowcem 100 % udziałów w podmiocie zależnym o nazwie Sonel Test and Measurement Inc., z siedzibą w Santa Clara w Stanach Zjednoczonych.

Wartości bilansowe podmiotów zależnych, w aktywach Emitenta, na dzień 31-12-2017, przedstawiają się następująco:

Jednostki zależne	Siedziba jednostki	Aktualny udział Sonel S.A. w kapitale podstawowym	Cena nabycia	Odpis aktualizacyjny	Wartość bilansowa
			w złotych		
FOXYTECH Spółka z o.o.	Polska, Świdnica	100%	2 235 221,00	2 235 221,00	0,00
Sonel INSTRUMENTS INDIA	Indie, Tamil Nadu	90%	385 552,04	0,00	385 552,04
SONEL TEST AND MEASUREMENT INC.	USA, Delaware	100%	411 550,99	205 775,50	205 775,49
Razem bilansowa wartość inwestycji kapitałowych		-	3 032 324,03	2 440 996,50	591 327,53

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Pozycja nie wystąpiła.

9. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

9.1. Wartości niematerialne	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	9 970	13 256
b) wartość firmy	2	2
c) niezakończone wartości niematerialne wytwarzane we własnym zakresie	8 045	3 082
d) koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	1 818	1 004
- oprogramowanie komputerowe	1 194	428
e) inne wartości niematerialne	0	0
f) zaliczki na wartości niematerialne	0	0
Wartości niematerialne, razem	19 835	17 344

9.2. Zmiany wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) - 2017	w tysiącach złotych						
	A	b	c	d		e	f
	wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	wartość firmy	niezakończone wartości niematerialne wytwarzane we własnym zakresie	koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki na wartości niematerialne i prawne
wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	35 332	2	3 082	3 470	2 494	0	0
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0	0
a) wartość brutto wartości niematerialnych po korektach MSSF/MSR na początek okresu	35 332	2	3 082	3 470	2 494	0	0
b) zwiększenia (z tytułu)	1 050	0	6 065	986	879	0	0
- zakup	0	0	1 086	884	879	0	0
- pozostałe zwiększenia	1 050	0	4 979	102	0	0	0
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	1 102	176	58	0	0
- zakończenie prac rozwojowych	0	0	1 050	0	0	0	0
- pozostałe zmniejszenia	0	0	52	176	58	0	0
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	36 382	2	8 045	4 280	3 315	0	0
skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	21 840	0	0	2 466	2 066	0	0
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0	0
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) po korektach MSSF/MSR na początek okresu	21 840	0	0	2 465	2 066	0	0
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	4 336	0	0	-3	55	0	0
- planowanych odpisów	4 336	0	0	162	113	0	0
- zmniejszenia	0	0	0	165	58	0	0
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	26 176	0	0	2 462	2 121	0	0
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0	0
- zwiększenia	0	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenia	0	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	236	0	0	0	0	0	0
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	9 970	2	8 045	1 818	1 194	0	0

9.2. Zmiany wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) - 2016	w tysiącach złotych						
	a	b	c	d		e	f
	wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	wartość firmy	niezakończone wartości niematerialne wytwarzane we własnym zakresie	koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki na wartości niematerialne i prawne
wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	31 725	0	6 277	2 570	2 143	0	0
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0	0
a) wartość brutto wartości niematerialnych po korektach MSSF/MSR na początek okresu	31 725	0	6 277	2 570	2 143	0	0
b) zwiększenia (z tytułu)	7 343	2	4 148	922	373	0	0
- zakup	0	0	516	922	373	0	0
- pozostałe zwiększenia	7 343	2	3 632	0	0	0	0
c) zmniejszenia (z tytułu)	3 736	0	7 343	22	22	0	0
- zakończenie prac rozwojowych	0	0	7 343	0	0	0	0
- pozostałe zmniejszenia	3 736	0	0	22	22	0	0
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	35 332	2	3 082	3 470	2 494	0	0
skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	22 026	0	0	2 275	1 898	0	0
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0	0
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) po korektach MSSF/MSR na początek okresu	22 026	0	0	2 275	1 898	0	0
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	-186	0	0	191	168	0	0
- planowanych odpisów	3 550	0	0	213	190	0	0
- zmniejszenia	3 736	0	0	22	22	0	0
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	21 840	0	0	2 466	2 066	0	0
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0	0
- zwiększenia	0	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenia	0	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	236	0	0	0	0	0	0
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	13 256	2	3 082	1 004	428	0	0

9.3. Wartości niematerialne (struktura własnościowa)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) własne	19 835	17 344
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu, w tym:	0	0
...	0	0
Wartości niematerialne, razem	19 835	17 344

Najistotniejszym składnikiem wartości niematerialnych jest wartość zakończonych prac rozwojowych miernika PQM-707, którego wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r. wynosiła 2 657 tys. złotych. Pozostały okres amortyzacji tego składnika wynosi 6 lat.

W 2016 roku najistotniejszym składnikiem wartości niematerialnych była również wartość zakończonych prac rozwojowych miernika PQM-707, którego wartość bilansowa na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 3.100 tys. złotych. Pozostały okres amortyzacji tego składnika wynosił wtedy 7 lat.

Wartości niematerialne nie stanowią zabezpieczenia spłaty zobowiązań.

10. WARTOŚĆ FIRMY

Wartość firmy wystąpiła pierwszy raz w 2016 roku. Powstała przy nabyciu pakietu 20 % udziałów przez Sonel S.A. w Spółce zależnej Foxytech. Zapłacona kwota 120 000 złotych przewyższała nieznacznie - o kwotę 1 670,76 złotych - wartość wyceny nabywanej spółki, metodą aktywów netto, na dzień 20-08-2016 czyli na moment nabycia.

10.1. Wartość firmy	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) Wartość firmy powstała przy nabyciu Foxytech	2	2
Wartość firmy razem	2	2

11. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

11.1. Rzeczowe aktywa trwałe	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) środki trwałe, w tym:	22 668	24 304
- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	860	860
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	17 985	18 578
- urządzenia techniczne i maszyny	2 610	3 481
- środki transportu	457	644
- inne środki trwałe	756	741
b) środki trwałe w budowie	572	51
c) zaliczki na środki trwałe w budowie	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	23 240	24 355

11.2. Zmiany środków trwałych (wg grup rodzajowych) - 2017	w tysiącach złotych					Środki trwałe, razem
	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	
wartość brutto środków trwałych na początek okresu	866	23 541	14 291	1 698	3 339	43 735
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0
a) wartość brutto środków trwałych po korektach MSSF/MSR na początek okresu	866	23 541	14 291	1 698	3 339	43 735
b) zwiększenia (z tytułu)	0	0	316	55	273	644
- nabycia	0	0	295	55	213	563
- przyjęcia ze środków trwałych w budowie	0	0	0	0	60	60
- pozostałe zwiększenia	0	0	21	0	0	21
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	7	0	0	7
- sprzedaży	0	0	0	0	0	0
- likwidacji	0	0	7	0	0	7
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	866	23 541	14 600	1 753	3 612	44 372
skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	6	4 963	10 810	1 054	2 598	19 431
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) po korektach MSSF/MSR na początek okresu	6	4 963	10 810	1 054	2 598	19 431
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	593	1 180	242	258	2 273
- planowanych odpisów	0	593	1 187	242	258	2 280
- zmniejszenia	0	0	7	0	0	7
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	6	5 556	11 990	1 296	2 856	21 704
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
- zwiększenia	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenia	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	860	17 985	2 610	457	756	22 668

11.2. Zmiany środków trwałych (wg grup rodzajowych) - 2016	w tysiącach złotych					Środki trwałe, razem
	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	
wartość brutto środków trwałych na początek okresu	866	23 522	14 325	1 942	3 129	43 784
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0
a) wartość brutto środków trwałych po korektach MSSF/MSR na początek okresu	866	23 522	14 325	1 942	3 129	43 784
b) zwiększenia (z tytułu)	0	19	271	0	222	512
- nabycia	0	0	203	0	222	425
- przyjęcia ze środków trwałych w budowie	0	0	68	0	0	68
- pozostałe zwiększenia	0	19	0	0	0	19
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	305	244	12	561
- sprzedaży	0	0	301	244	12	557
- likwidacji	0	0	4	0	0	4
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	866	23 541	14 291	1 698	3 339	43 735
skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	6	4 369	9 952	991	2 362	17 680
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0	0	0	0	0
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) po korektach MSSF/MSR na początek okresu	6	4 369	9 952	991	2 362	17 680
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	594	858	63	236	1 751
- planowanych odpisów	0	594	1 180	290	237	2 301
- zmniejszenia	0	0	322	227	1	550
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	6	4 963	10 810	1 054	2 598	19 431
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
- zwiększenia	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenia	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	860	18 578	3 481	644	741	24 304

11.3. Środki trwałe bilansowe (struktura własnościowa)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) własne	22 631	24 078
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu, w tym:	37	226
Środki trwałe bilansowe, razem	22 668	24 304

Najistotniejszym składnikiem wartości aktywów trwałych jest wartość budynku produkcyjno-biurowego w Świdnicy, którego wartość bilansowa na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 16.895 tysięcy złotych, a na dzień 31-12-2017 roku była to kwota 16.360 tysięcy złotych. Pozostały okres amortyzacji tego składnika wynosi 31 lat. Rzeczowe aktywa trwałe nie stanowią zabezpieczenia spłaty zobowiązań.

12. AKTYWA W LEASINGU

Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca użytkuje rzeczowe aktywa trwałe na podstawie umów leasingu. Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu leasingu przedstawia się następująco:

12.1. Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwołalnego leasingu:	w tysiącach złotych	
	2017	2016
Płatne w okresie do 1 roku	17	120
Płatne w okresie od 1 roku do 5 lat	0	17
Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwołalnego leasingu, razem	17	137

Sonel S.A. od 2016 roku użytkuje trzy samochody osobowe na podstawie umowy leasingu, która ma charakter zbliżony do umowy najmu lub leasingu operacyjnego, zawarta jest na okres trzyletni. Zarząd Sonel S.A. ma zamiar odstąpienia od wykupu samochodów, po zakończeniu okresów użytkowania w/w umów. Łączna wartość pojazdów użytkowanych na podstawie tych umów to 748 tysięcy złotych. Łączne miesięczne raty za tę usługę to kwota około 13 tysięcy złotych.

13. INNE AKTYWA DŁUGOTERMINOWE

13.1. Prawo wieczystego użytkowania gruntów	w tysiącach złotych	
	2017	2016
wartość prawa wieczystego użytkowania gruntów na początek okresu	494	494
- korekty z tytułu MSSF/MSR	0	0
a) wartość prawa wieczystego użytkowania gruntów na początek okresu po korektach MSSF/MSR na początek okresu	494	494
b) zwiększenia (z tytułu)	0	0

c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0
d) wartość prawa wieczystego użytkowania gruntów na koniec okresu	494	494

W Sonel S.A. bilansowa wartość nabytego odpłatnie prawa wieczystego użytkowania gruntów została przeszacowana na dzień 01.01.2008 r. przez biegłego rzeczoznawcę.

Jednostka Dominująca nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych prawa wieczystego użytkowania gruntów, gdyż zakłada, iż okres jego użytkowania jest nieokreślony. Wartość prawa wieczystego użytkowania jest poddawana testom na utratę wartości. W 2017 roku utrata wartości nie nastąpiła.

13.2. Inne rozliczenia międzyokresowe	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	88	13
- opłata za certyfikację	2	8
- inne	86	5
b) pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	0	0
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	88	13

14. ZAPASY

14.1. Zapasy	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) materiały	11 959	12 062
b) półprodukty i produkty w toku	5 994	5 740
c) produkty gotowe	7 384	5 461
d) towary	521	563
e) zaliczki na dostawy	0	0
Zapasy, razem	25 858	23 826

14.2. Zmiana stanu odpisów aktualizujących zapasy	w tysiącach złotych	
	2017	2016
Stan na początek okresu	960	1 777
a) zwiększenia (z tytułu)	67	69
- dokonania odpisów aktualizujących zapasy	67	69
b) zmniejszenia (z tytułu)	291	886
- rozwiązania odpisów	291	886
Stan odpisów aktualizujących wartość zapasów na koniec okresu	736	960

Zapasy nie stanowią zabezpieczenia spłaty zobowiązań.

15. NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE

15.1. Należności krótkoterminowe	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) od jednostek powiązanych	0	0
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	0	0
- do 12 miesięcy	0	0
- powyżej 12 miesięcy	0	0
- inne	0	0
- dochodzone na drodze sądowej	0	0
b) należności od pozostałych jednostek	16 584	14 146
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	15 339	13 333
- do 12 miesięcy	15 197	13 333
- powyżej 12 miesięcy	142	0
- z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	902	755
- inne	343	58
- dochodzone na drodze sądowej	0	0
c) należny zwrot podatku dochodowego od osób prawnych	107	158
Należności krótkoterminowe netto, razem	16 691	14 304
d) odpisy aktualizujące wartość należności	745	156
Należności krótkoterminowe brutto, razem	17 436	14 460

15.2. Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych	w tysiącach złotych	
	2017	2016
Stan na początek okresu	156	158
a) zwiększenia (z tytułu)	590	3
- dokonania odpisów aktualizujących należności	590	3
b) zmniejszenia (z tytułu)	1	5
- rozwiązania odpisów w związku ze spłatą należności	1	5
Stan odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych na koniec okresu	745	156

15.3. Należności krótkoterminowe brutto (struktura walutowa)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) w walucie polskiej	7 946	6 054
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	9 490	8 406
b1) wartość w tys.EUR	1 177	847
po przeliczeniu na tys.zł	4 911	3 745
b2) wartość w tys.USD	1 315	1 115
po przeliczeniu na tys.zł	4 578	4 661
b3) wartość w tys.GBP	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	1	0
b4) wartość w tys.CHF	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	0	0
b5) wartość w tys.CNY	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	0	0
b6) wartość w tys.KRW	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	0	0
b7) wartość w tys.SEK	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	0	0
b8) wartość w tys.ILS	0	0
po przeliczeniu na tys.zł	0	0
Należności krótkoterminowe, razem	17 436	14 460

15.4. Należności z tytułu dostaw i usług (brutto) - o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) do 1 miesiąca	7 485	5 870
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 037	5 110
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	868	619
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	5	409
e) powyżej 1 roku	142	11
f) należności przeterminowane	3 547	1 470
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (brutto)	16 084	13 489
g) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	745	156
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (netto)	15 339	13 333

15.5. Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane (brutto) - z podziałem na należności niespłacone w okresie	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) do 1 miesiąca	2 479	1 239
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	318	28
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	7	45
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	557	0
e) powyżej 1 roku	186	158
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (brutto)	3 547	1 470
f) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane	745	156
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (netto)	2 802	1 314

Emitent nie posiada istotnych należności spornych lub należności przeterminowanych powyżej 180 dni, od których nie dokonano odpisów aktualizujących.

16. INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE

16.1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) w jednostkach zależnych	0	0
b) w jednostkach współzależnych	0	0
c) w jednostkach stowarzyszonych	0	0
d) w znaczącym inwestorze	0	0
e) w jednostce dominującej	0	0
f) w pozostałych jednostkach	0	0
g) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	4 886	8 960
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	4 886	8 960
Krótkoterminowe aktywa finansowe, razem	4 886	8 960

16.2. Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne (struktura walutowa)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) w walucie polskiej	3 540	8 268
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	1 346	692
b1) waluta - EUR	244	89
przeliczone na PLN	1 018	395
b2) waluta - USD	77	48
przeliczone na PLN	267	203
b3) waluta - GBP	0	0
przeliczone na PLN	0	0
b4) waluta - INR	1 123	1 534
przeliczone na PLN	61	94
b5) waluta - RUB	0	0
przeliczone na PLN	0	0
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne, razem	4 886	8 960

17. KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

17.1. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	381	325
- ubezpieczenia majątkowe	131	123
- opłata za certyfikację wyrobów	8	15
- opłata serwisowa	0	0
- koszty opracowań	0	0
- inne	242	187
b) pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	0	0
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe, razem	381	325

18. POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE

Instrumenty finansowe stosowane były w 2017 roku wyłącznie w Podmiocie Dominującym.

W 2017 roku zawarto lub były aktywne następujące transakcje służące zabezpieczeniu kursów walutowych (dane w dolarach i złotych):

Zestawienie transakcji zabezpieczających zawartych do dnia bilansowego:

Bank rozliczający	data zawarcia	data rozliczenia	Instrument	ilość waluty	Waluta	kurs zabezpieczenia	kwota rozliczenia
mBank	2016-12-28	2017-02-17	Forward	100 000,00	USD	4,0352	-5 440,00
mBank	2017-02-17	2017-03-22	Forward	100 000,00	USD	4,0365	-15 375,00

Kolejnych transakcji zabezpieczających Spółka nie realizowała z uwagi na brak ekspozycji na ryzyko walutowe. Wpływy były zbieżne z potrzebami w zakresie płatności w walucie amerykańskiej.

Transakcje zawarte po dniu bilansowym nie wystąpiły.

Spółka nie dokonała przekwalifikowania składników aktywów finansowych, które spowodowałyby zmianę zasad wyceny tych aktywów pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia lub metodą zamortyzowanego kosztu.

Polityka zabezpieczeń w tym zakresie będzie kontynuowana w 2018 roku.

19. KAPITAŁ WŁASNY

Kapitał zakładowy

19.1. Kapitał zakładowy (struktura)	2017				
a) wartość nominalna jednej akcji (w złotych)	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
b) seria/emisja	A	B	C	D	E
c) rodzaj akcji	na okaziciela	na okaziciela	pierwotnie imienne, obecnie na okaziciela	na okaziciela	na okaziciela
d) rodzaj uprzywilejowania akcji	zwykłe	zwykłe	Zwykłe	zwykłe	zwykłe
e) rodzaj ograniczenia praw do akcji			nie brały udziału w podziale zysku za lata 2006-2009 r., na akcjach było ograniczenie możliwości zbycia do dnia 30-09-2011		
f) liczba akcji (w sztukach)	5 000 000	4 400 000	600 000	450 000	3 550 000
g) wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w tysiącach złotych)	500	440	60	45	355
h) sposób pokrycia kapitału	gotówka	gotówka	gotówka	gotówka	gotówka
i) data rejestracji	01-07-1998	11-12-2006	11-12-2006	08-12-2011	22-07-2008
j) prawo do dywidendy (od daty)	01-07-1998	11-12-2006	01-01-2010	08-12-2011	22-07-2008
k) liczba akcji, razem (w sztukach)					14 000 000
Kapitał zakładowy, razem (w złotych)					1 400 000

Kapitał zapasowy

19.2. Kapitał zapasowy	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	29 404	29 404
b) utworzony ustawowo	3 975	3 975
c) utworzony z podziału zysku	11 066	6 062
d) z dopłat akcjonariuszy / wspólników	0	0
e) inny (wg rodzaju)	0	0
Kapitał zapasowy, razem	44 445	39 441

Pozostałe kapitały rezerwowe

19.3. Pozostałe kapitały rezerwowe (według celu przeznaczenia)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
- na finansowanie majątku trwałego i bieżącej działalności	23 642	23 642
- na kapitał zapasowy (agio z tytułu emisji 150 000 akcji w ramach Programu Motywacyjnego)	0	0
Pozostałe kapitały rezerwowe, razem	23 642	23 642

Zysk niepodzielony MSR

Dotyczy tylko Sonel S.A.

Zgodnie z Uchwałą ZWZA nr 20 z 30-06-2008 SONEL S.A. wprowadziła do stosowania Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF/MSR).

Stan zysku (straty) z lat ubiegłych MSR na dzień 31.12.2017 r. wynika z pozostałej – nierozliczonej różnicy pomiędzy zyskiem netto wykazany w sprawozdaniu finansowym za 2008 r. sporządzonym zgodnie z ustawą o rachunkowości, a zyskiem netto wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za 2008 r. sporządzonym zgodnie z MSSF/MSR. Aktualny stan to kwota 370 679,17 złotych.

20. REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA

20.1. Długoterminowa rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne - zmiana stanu	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) stan na początek okresu	85	68
- rezerwa na świadczenia emerytalne	85	68
b) zwiększenia (z tytułu)	145	30
- rezerwa na świadczenia emerytalne	145	30
c) wykorzystanie (z tytułu)	8	13
- rezerwa na świadczenia emerytalne	8	13
d) rozwiązanie (z tytułu)	0	0
- rezerwa na świadczenia emerytalne	0	0
e) stan na koniec okresu	222	85
- rezerwa na świadczenia emerytalne	222	85

20.2. Krótkoterminowa rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne - zmiana stanu	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) stan na początek okresu	471	415
- rezerwa na urlopy	471	415
b) zwiększenia (z tytułu)	469	376
- rezerwa na urlopy	469	376
c) wykorzystanie (z tytułu)	322	320
- rezerwa na urlopy	322	320
d) rozwiązanie (z tytułu)	0	0
- rezerwa na urlopy	0	0
e) stan na koniec okresu	618	471
- rezerwa na urlopy	618	471

20.3. Pozostałe rezerwy długoterminowe - zmiana stanu	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) stan na początek okresu	585	276
- rezerwa na serwis gwarancyjny	585	276
b) zwiększenia (z tytułu)	73	309
- rezerwa na serwis gwarancyjny	73	309
c) wykorzystanie (z tytułu)	0	0
...	0	0
d) rozwiązanie (z tytułu)	54	0
- rezerwa na serwis gwarancyjny	54	0
e) stan na koniec okresu	604	585
- rezerwa na serwis gwarancyjny	604	585

20.4. Pozostałe rezerwy krótkoterminowe - zmiana stanu	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) stan na początek okresu	794	1 624
- rezerwa na premię Zarządu	737	1 365
- rezerwa na premie dla dystrybutorów	57	0
- rezerwa na premię roczną	0	259
b) zwiększenia (z tytułu)	1 959	2 152
- rezerwa na premię Zarządu	550	737
- rezerwa na premie dla dystrybutorów	1 367	1 312
- rezerwa na koszty konferencji	42	103
- rezerwa na premię roczną	0	0
c) wykorzystanie (z tytułu)	2 090	2 749
- rezerwa na premię Zarządu	737	1 290
- rezerwa na premie dla dystrybutorów	1 311	1 255
- rezerwa na koszty konferencji	42	103
- rezerwa na premię roczną	0	101
d) rozwiązanie (z tytułu)	434	233
- rezerwa na premię Zarządu	434	75
- rezerwa na premie dla dystrybutorów	0	0
- rezerwa na premię roczną	0	158
e) stan na koniec okresu	229	794
- rezerwa na premię Zarządu	116	737
- rezerwa na premie dla dystrybutorów	113	57
- rezerwa na koszty konferencji	0	0
- rezerwa na premię roczną	0	0

21. ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE

21.1. Zobowiązania długoterminowe	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) wobec jednostek zależnych	0	0
b) wobec jednostek współzależnych	0	0
c) wobec jednostek stowarzyszonych	0	0
d) wobec znaczącego inwestora	0	0
e) wobec jednostki dominującej	0	0
f) wobec pozostałych jednostek	1 044	17
- kredyty i pożyczki	0	0
- z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0
- inne zobowiązania finansowe, w tym:	0	0
...	0	0
- umowy leasingu finansowego	0	17
- inne (wg rodzaju)	0	0
- z tytułu wyceny terminowych transakcji walutowych	0	0
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	1 044	0
- powyżej 12 miesięcy	1 044	0
Zobowiązania długoterminowe, razem	1 044	17

21.2. Zobowiązania długoterminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) powyżej 1 roku do 3 lat	1 044	17
b) powyżej 3 do 5 lat	0	0
c) powyżej 5 lat	0	0
Zobowiązania długoterminowe, razem	1 044	17

21.3. Zobowiązania długoterminowe (struktura walutowa)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) w walucie polskiej	0	17
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	1 044	0
b1) waluta - USD	300	0
przeliczone na PLN	1 044	0
Zobowiązania długoterminowe, razem	1 044	17

22. ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE

22.1. Zobowiązania krótkoterminowe	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) wobec jednostek zależnych	0	0
b) wobec jednostek współzależnych	0	0
c) wobec jednostek stowarzyszonych	0	0
d) wobec znaczącego inwestora	0	0
e) wobec jednostki dominującej	0	0
f) wobec pozostałych jednostek	11 737	10 410
- kredyty i pożyczki, w tym:	1 493	360
- długoterminowe w okresie spłaty	0	0
- z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0
- z tytułu dywidend	0	0
- inne zobowiązania finansowe, w tym:	632	177
- z tytułu wyceny terminowych transakcji walutowych	0	58
- umowy leasingu finansowego	17	119
- z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	0	0
- pozostałe	615	0
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	6 329	7 316
- do 12 miesięcy	6 329	7 316
- powyżej 12 miesięcy	0	0
- kaucja zatrzymana	0	0
- zaliczki otrzymane na dostawy	133	22
- zobowiązania wekslowe	0	0
- z tytułu podatków, cel, ubezpieczeń i innych świadczeń	1 847	1 398
- z tytułu wynagrodzeń	1 256	1 103
- inne (wg tytułów)	47	34
- wobec akcjonariuszy z tytułu dywidendy	0	0
- pozostałe	47	34
g) podatek dochodowy od osób prawnych do zapłaty	0	0
Zobowiązania krótkoterminowe, razem	11 737	10 410

22.2. Zobowiązania krótkoterminowe (struktura walutowa)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) w walucie polskiej	7 111	6 454
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	4 626	3 956
b1) wartość w tys.EUR	514	532
wartość w tys.zł	2 143	2 356
b2) wartość w tys.USD	711	376
wartość w tys.zł	2 476	1 570
b3) wartość w tys.GBP	1	1
wartość w tys.zł	5	4
b4) wartość w tys.INR	31	335
wartość w tys.zł	2	21
b5) wartość w tys.RUB	0	72
wartość w tys.zł	0	5
b6) wartość w tys.CZK	3	0
wartość w tys.zł	0	0
b7) wartość w tys.THB	2	3
wartość w tys.zł	0	0
Zobowiązania krótkoterminowe, razem	11 737	10 410

W Grupie Kapitałowej spółka Foxytech korzysta z kredytu w rachunku bieżącym. Umowa obowiązuje do dnia 11-05-2018, limit zadłużenia to kwota 1.100.000 złotych. Stan zadłużenia na 31-12-2017 to 971 068,16 złotych.
Sonel T&M Inc., z siedzibą w USA, korzysta z kredytu w kwocie 150 tysięcy dolarów udzielonego przez Bank of the West.
Kredyt jest poręczony przez Sonel S.A., za pośrednictwem Banku BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie.
Stan zadłużenia na 31-12-2017 to 150 000,00 dolarów.

Pozostałe podmioty nie posiadają zobowiązań kredytowych. Aktualnie nie występuje zagrożenie niewywiązywania się z takich umów. Zobowiązania handlowe regulowane są na bieżąco. W 2017 roku Grupa Kapitałowa uzyskała 38 185,46 złotych z tytułu odsetek od depozytów. Kwoty te w całości pozyskano w jednostce dominującej.
Koszty finansowe w zakresie zapłaconych odsetek wyniosły 39 380,14 złotych i dotyczyły głównie płatności kwoty 19 375,71 odsetek z tytułu kredytu w Foxytech Spółka z o.o. oraz części odsetkowych rat leasingowych.
Na dzień 31.12.2017 roku inne zobowiązania finansowe wynikają z kilku aktywnych umów leasingowych. Kwota zobowiązania płatnego w 2018 roku to 17 376,57 złotych. Zobowiązanie z tytułu tych umów, płatne po 31.12.2018 nie występuje.

23. AKTYWA ORAZ REZERWA NA PODATEK ODROZCZONY

	w tysiącach złotych	
	2017	2016
23.1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego - zmiana stanu		
1. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu, w tym:	80	60
a) odniesionych na wynik finansowy	80	60
2. Zwiększenia	138	80
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	138	80
- aktualizacja wartości należności	68	30
- wycena ujemna środków pieniężnych i rozrachunków	70	17
- inne	0	33
3. Zmniejszenia	80	60
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	80	60
- odwrócenia się różnic przejściowych	80	60
4. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem, w tym:	138	80
a) odniesionych na wynik finansowy	138	80
- aktualizacja wartości należności	68	30
- wycena ujemna środków pieniężnych i rozrachunków	70	17
- inne	0	33

	w tysiącach złotych	
	2017	2016
23.2. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego - zmiana stanu		
1. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu, w tym:	298	248
a) odniesionej na wynik finansowy	298	248
2. Zwiększenia	283	298
a) odniesione na wynik finansowy okresu z tytułu dodatnich różnic przejściowych (z tytułu)	283	298
- środki trwałe i wieczyste użytkowanie - przecena wg MSSF/MSR	209	219
- wycena dodatnia środków pieniężnych i rozrachunków	16	19
- inne	58	60
3. Zmniejszenia	298	248
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	298	248
- odwrócenia się różnic przejściowych	298	248
4. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem	283	298
a) odniesionej na wynik finansowy	283	298
- środki trwałe i wieczyste użytkowanie - przecena wg MSSF/MSR	209	219
- wycena dodatnia środków pieniężnych i rozrachunków	16	19
- inne	58	60

24. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

	w tysiącach złotych	
	2017	2016
24.1. Inne rozliczenia międzyokresowe		
a) bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	0	0
- długoterminowe (wg tytułów)	0	0
...	0	0
- krótkoterminowe (wg tytułów)	0	0
...	0	0
b) rozliczenia międzyokresowe przychodów	2 288	3 272
- długoterminowe (wg tytułów)	1 591	2 319
- dotacje rozliczane w czasie	1 591	2 319
- krótkoterminowe (wg tytułów)	697	953
- dotacje rozliczane w czasie	697	953
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	2 288	3 272

25. WARTOŚĆ GODZIWA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowej i wartości godziwej wszystkich instrumentów finansowych Grupy.

Klasy instrumentów finansowych	31.12.2017		31.12.2016	
	Wartość godziwa w tysiącach zł	Wartość bilansowa w tysiącach zł	Wartość godziwa w tysiącach zł	Wartość bilansowa w tysiącach zł
Aktywa:				
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	16 691	16 691	14 304	14 304
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4 886	4 886	8 960	8 960
Zobowiązania:				
Leasing	17	17	137	137
Pochodne instrumenty finansowe			57	57
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	11 720	11 720	10 233	10 233

**Pozycja nie obejmuje udziałów i akcji wycenianych w cenie nabycia, ze względu na brak możliwości wiarygodnego określenia wartości godziwej*

Szacowanie wartości godziwej

Zgodnie z przyjętymi w roku 2009 zmianami do MSSF 7 w zakresie instrumentów finansowych, które są wyceniane w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej, co wymaga ujawnienia metod pomiaru wartości godziwej, pogrupowanych według następującej hierarchii:

- poziom 1 – ceny giełdowe (niekorygowane) oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach,
- poziom 2 – na bazie wartości obserwowanych na rynku, ustalone przez odniesienie bezpośrednie (tj. do cen) lub pośrednie (tj. pochodne cen) do podobnych instrumentów istniejących na rynku,
- poziom 3 – ceny niepochodzące z aktywnych rynków (na bazie różnych technik wyceny nie opierających się o jakiekolwiek obserwowalne dane rynkowe).

Aktywa i zobowiązania finansowe mierzone w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku:

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem wartość godziwa
Stan na 31.12.2017				
Aktywa:	-	-	-	-
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	-	-
Aktywa razem	-	-	-	-
Zobowiązania:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem wartość godziwa
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-
Zobowiązania razem	-	-	-	-
Stan na 31.12.2016				
Aktywa:	-	-	-	-
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	-	-
Aktywa razem	-	-	-	-
Zobowiązania:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem wartość godziwa
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	57	-	57
- instrumenty pochodne	-	57	-	57
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-
Zobowiązania razem	-	57	-	57

Znaczna część informacji, na podstawie których szacowana jest wartość godziwa, ma charakter wysoce subiektywny i wynika z indywidualnej oceny, w związku z czym może nie być dokładna. Generalna zasada szacowania wartości godziwej jest następująca: wartość godziwa instrumentów finansowych, które są w obrocie na aktywnym rynku jest ustalana na podstawie notowanych cen rynkowych na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, które nie są w obrocie na aktywnym rynku jest ustalana przy użyciu technik wyceny. W przypadku należności i zobowiązań zakłada się, że wartość nominalna pomniejszona o odpisy z tytułu utraty wartości w okresie wymagalności krótszym niż jeden rok, jest zbliżona do ich wartości godziwej.

26. UDZIAŁY NIEDAJĄCE KONTROLI

Prezentowane w kapitale własnym Grupy udziały niedające kontroli odnoszą się do następujących jednostek zależnych:

26.1. Udziały niedające kontroli	w tysiącach złotych	
	2017	2016
Sonel India Limited Ltd	-40	1
Foxytech Sp. z o.o.	0	0
Sonel Test and Measurement Inc.,	0	0
Udziały niedające kontroli razem	-40	1

27. PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE**Przychody ze sprzedaży produktów**

27.1. Przychody netto ze sprzedaży produktów (struktura rzeczowa - rodzaje działalności)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
- mierniki i akcesoria	47 417	44 585
- usługi montażu	32 637	30 623
- inne usługi	3 599	3 485
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	83 653	78 693
- w tym: od jednostek powiązanych	0	0

27.2. Przychody netto ze sprzedaży produktów (struktura terytorialna)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) kraj	42 306	38 694
b) eksport	41 347	39 999
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	83 653	78 693
- w tym: od jednostek powiązanych	0	0

Przychody ze sprzedaży materiałów

27.3. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (struktura rzeczowa - rodzaje działalności)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
- towarów	3 253	2 595
- materiałów	420	394
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	3 673	2 989
- w tym: od jednostek powiązanych	0	0

27.4. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (struktura terytorialna)	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) kraj	508	391
b) eksport	3 165	2 598
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	3 673	2 989
- w tym: od jednostek powiązanych	0	0

Koszty działalności operacyjnej

27.5. Koszty według rodzaju	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) amortyzacja	6 778	6 071
b) zużycie materiałów i energii	44 255	43 085
c) usługi obce	5 749	4 687
d) podatki i opłaty	579	383
e) wynagrodzenia	21 603	18 094
f) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	4 212	3 679
g) pozostałe koszty rodzajowe (z tytułu)	3 140	2 335
- podróże służbowe	591	842
- koszty reprezentacji i reklamy	1 161	1 161
- ubezpieczenia	344	324
- inne	1 044	8
Koszty według rodzaju, razem	86 316	78 334
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	-5 720	552
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	-1 050	-7 343
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	-11 679	-10 371
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	-6 366	-4 075
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	61 501	57 097

28. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE**Inne przychody operacyjne**

28.1. Inne przychody operacyjne	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) rozwiązane rezerwy (z tytułu)	0	0
- rozwiązane odpisy aktualizujące	0	0
b) pozostałe, w tym:	106	135
- otrzymane odszkodowania	26	54
- różnice inwentaryzacyjne	0	11
- usługi dzierżawy	7	2
- zwrot podatków	0	6
- pozostałe	73	62
Inne przychody operacyjne, razem	106	135

Inne koszty operacyjne

28.2. Inne koszty operacyjne	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) utworzone rezerwy (z tytułu)	0	0
- na spór z POSNET	0	0
- odpis aktualizujący wartość należności	0	0
...	0	0
b) pozostałe, w tym:	319	135
- koszty odszkodowań	23	41
- różnice inwentaryzacyjne	25	0
- składki nieobowiązkowe	13	12
- koszty likwidacji składników majątku	194	51
- pozostałe	64	31
Inne koszty operacyjne, razem	319	135

29. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE**Przychody finansowe**

29.1. Przychody finansowe z tytułu odsetek	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) z tytułu udzielonych pożyczek	0	0
- od jednostek powiązanych, w tym:	0	0
- od jednostek zależnych	0	0
- od jednostek współzależnych	0	0
- od jednostek stowarzyszonych	0	0
- od znaczącego inwestora	0	0
- od jednostki dominującej	0	0
- od pozostałych jednostek	0	0
b) pozostałe odsetki	38	127
- od jednostek powiązanych, w tym:	0	0
- od jednostek zależnych	0	0
- od jednostek współzależnych	0	0
- od jednostek stowarzyszonych	0	0
- od znaczącego inwestora	0	0
- od jednostki dominującej	0	0
- od pozostałych jednostek	38	127
Przychody finansowe z tytułu odsetek, razem	38	127

29.2. Inne przychody finansowe	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) dodatnie różnice kursowe	0	413
- zrealizowane	0	376
- niezrealizowane	0	37
b) rozwiązane rezerwy (z tytułu)	0	0
- prowizje bankowe	0	0
c) pozostałe, w tym:	64	0
- przychody z operacji finansowych	7	0
- wycena terminowych transakcji walutowych	57	0
- pozostałe	0	0
Inne przychody finansowe, razem	64	413

Koszty finansowe

29.3. Koszty finansowe z tytułu odsetek	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) od kredytów i pożyczek	31	14
- dla innych jednostek	31	14
b) pozostałe odsetki	8	16
- dla innych jednostek	8	16
Koszty finansowe z tytułu odsetek, razem	39	30

29.4. Inne koszty finansowe	w tysiącach złotych	
	2017	2016
a) ujemne różnice kursowe, w tym:	757	0
- zrealizowane	424	0
- niezrealizowane	333	0
b) utworzone rezerwy (z tytułu)	0	0
c) pozostałe, w tym:	90	127
- koszty operacji finansowych	21	48
- wycena terminowych transakcji walutowych	0	58
- darowizny pieniężne	13	15
- pozostałe	56	6
Inne koszty finansowe, razem	847	127

30. PODATEK DOCHODOWY

30.1. Podatek dochodowy bieżący	w tysiącach złotych	
	2017	2016
1. Zysk (strata) brutto	5 932	8 815
2. Różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym (wg tytułów)	3 501	1 317
- wycena transakcji zabezpieczających	-58	58
- wyceny bilansowe	293	1
- rezerwy niepodatkowe	2 675	757
- koszty leasingu	-117	-111
- amortyzacja nie stanowiąca kosztów podatkowych	115	168
- koszty reprezentacji	325	316
- podatkowe rozliczenie płac	79	71
- wpłaty na PFRON	138	83
- pozostałe	51	-26
3. Dochód zwolniony z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w SSE	4 855	6 346
4. Zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	0	0
5. Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	4 578	3 786
6. Podatek dochodowy według stawki 19 %	869	719
7. Podatek zapłacony	976	877
8. Kwota do zapłaty	-107	-158
9. Podatek dochodowy należny za okres rozrachunkowy	869	719

30.2. Podatek dochodowy odroczony, wykazany w rachunku zysków i strat:	w tysiącach złotych	
	2017	2016
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	241	27
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu zmiany stawek podatkowych	0	0
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu z poprzednio nieujętej straty podatkowej, ulgi podatkowej lub różnicy przejściowej poprzedniego okresu	0	0
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu odpisania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub braku możliwości wykorzystania rezerwy na odroczony podatek dochodowy	0	0
- inne składniki podatku odroczonego (wg tytułów)	0	0
Podatek dochodowy odroczony, razem	241	27

30.3. Podatek odroczony i wpływ na wynik podatkowy	w tysiącach złotych		
	2017	Zmiana wartości 2017	2016
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	283	-15	298
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	138	58	80
Wpływ na wynik	0	-72	0

Podmiot dominujący zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości nie rozpoznaje aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z przyszłych ulg podatkowych.

Sonel S.A. rozlicza ulgę strefową. Efektywna stopa podatkowa wyniosła w 2017 roku 20 %, podczas gdy w 2016 roku 8 %.

31. SPOSÓB OBLICZENIA ZYSKU (STRATY) NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ ORAZ ROZWODNIONEGO ZYSKU (STRATY) NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ

Zysk na jedną akcję zwykłą jest to kwota zysku netto ze sprawozdania z całkowitych dochodów za dany okres i podzielona przez średnioważoną liczbę akcji zwykłych z danego okresu. Średnioważona liczba akcji zwykłych jest obliczana, jako suma liczby akcji z końca każdego miesiąca danego okresu podzielona przez liczbę miesięcy w okresie.

Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą jest to kwota zysku netto w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za dany okres podzielona przez średnioważoną liczbę akcji z danego okresu powiększoną o średnioważoną potencjalną liczbę akcji, do wyemitowania których jednostka się zobowiązała.

Podmiot dominujący Sonel SA	2017	2016
Liczba akcji stosowana jako mianownik wzoru	W sztukach	
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	14.000.000	14.000.000

32. WYPŁATA DYWIDENDY

W okresie objętym sprawozdaniem nastąpiła wypłata dywidendy dla akcjonariuszy Sonel S.A. za 2016 rok.

W dniu 30-06-2017 r. wypłacono dywidendę w łącznej kwocie 3.500.000 złotych.

Zgodnie z uchwałą w sprawie podziału zysku podjętą w dniu 01-06-2017 r. przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie, akcjonariuszom Sonel S.A. wypłacono została dywidenda w wysokości 0,25 zł na jedną akcję. Liczba akcji objętych dywidendą wyniosła 14 000 000 sztuk. Dzień dywidendy był ustalony na 16-06-2017.

Wszystkie akcje Spółki mają charakter akcji zwykłych.

W 2018 roku możliwa jest wypłata dywidendy za 2017 rok. Dywidenda, jaka zostanie zaproponowana przez Zarząd Sonel S.A. na Zgromadzeniu Akcjonariuszy, to przedział od 10 do 25 groszy na jedną akcję, co stanowić będzie kwotę od 1.400.000 do 3.500.000 złotych. Pozostała część zysku za 2017 rok zostanie prawdopodobnie przekazana na kapitał zapasowy.

33. PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE

W celu ustalenia przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej dokonano następujących korekt zysku (straty) przed opodatkowaniem:

33.1 Przepływy pieniężne korekty	w tysiącach złotych	
	2017	2016
Amortyzacja i odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe	2 280	2 301
Amortyzacja i odpisy aktualizujące wartości niematerialne	4 498	3 759
Zyski (straty) mniejszości	-41	-258
Zmiana wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych	0	0
Zysk (strata) z aktywów (zobowiązań) finans. wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0
Instrumenty zabezpieczające przepływy środków pieniężnych przeniesione z kapitału	0	0
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	0	0
Zysk (strata) ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	0	-87
Zysk (strata) ze sprzedaży aktywów finansowych (innych niż instrumenty pochodne)	0	0
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	48	101
Koszty odsetek	27	26
Przychody z odsetek i dywidend	-38	-128
Koszt płatności w formie akcji (programy motywacyjne)	0	0
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	0	0
Inne korekty	-71	-29
Korekty razem	6 703	5 685
Zmiana stanu zapasów	-2 033	-5 171
Zmiana stanu należności	-2 387	-2 748
Zmiana stanu zobowiązań	1 193	2 546
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych	-1 450	-1 504
Zmiany w kapitale obrotowym	-4 677	-6 877

33.2. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przedsiębiorstwa	w tysiącach złotych	
	2017	2016
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	4 886	8 960
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w CF	4 886	8 960

34. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

W ramach Grupy Kapitałowej Sonel istnieje powiązanie organizacyjne i kapitałowe pomiędzy Sonel S.A. i Sonel Instruments India Private Limited, Foxytech Spółka z o.o. oraz Sonel Test and Measurement Inc. Dla tych podmiotów Sonel S.A. jest podmiotem dominującym.

Spółka nie jest powiązana kapitałowo ani organizacyjnie z innymi niż w/w podmioty.

Sonel S.A. posiada 90 % udziałów w podmiocie Sonel Instruments India Private Ltd z siedzibą w Indiach.

Sonel S.A. posiada 100 % udziałów w podmiocie Foxytech Spółka z o.o. z siedzibą w Świdnicy.

Sonel S.A. posiada 100 % udziałów w podmiocie Sonel Test and Measurement Inc., z siedzibą w Stanach Zjednoczonych.

W okresie od dnia 01-01-2017 roku do dnia 31-12-2017 roku zakupy Sonel S.A. od Spółki Sonel Instruments India Private Ltd. wyniosły 75,3 tysięcy złotych (17,9 tysięcy euro) i dotyczyły wsparcia przy przygotowaniu ekspozycji Sonel SA na targach.

W okresie od dnia 01-01-2017 roku do dnia 31-12-2017 roku Emitent sprzedał firmie Sonel Instruments India Private Ltd. wyroby i usługi na kwotę netto przeszło 1.047,8 tysięcy złotych (246,4 tysięcy euro).

W okresie od dnia 01-01-2017 roku do dnia 31-12-2017 roku Sonel S.A. nabył od Foxytech Spółka z o.o. towary za kwotę 7,9 tysiąca złotych netto.

W okresie od dnia 01-01-2017 roku do dnia 31-12-2017 roku Emitent sprzedał firmie Foxytech Spółka z o.o. wyroby i usługi na kwotę netto przeszło 21,1 tysiąca złotych. Transakcje dotyczyły wynajmu pomieszczeń oraz usług biurowych.

W okresie od dnia 01-01-2017 do 31-12-2017 roku nie miały miejsca żadne zakupy Sonel S.A. od spółki Sonel Test and Measurement Inc.

W okresie od dnia 01-01-2017 do 31-12-2017 roku Emitent sprzedał firmie Sonel Test and Measurement Inc. wyroby na kwotę 418,7 tysięcy złotych, co stanowiło 110,8 tysiąca dolarów.

Dodatkowo w 2017 roku i w kolejnych okresach Sonel S.A. udzielił następujących pożyczek podmiotowi powiązanemu Sonel Test and Measurement Inc., z siedzibą w Stanach Zjednoczonych:

lp.	data umowy	kwota w USD	data przelewu	data spłaty	oprocentowanie
1.	2017-03-06	120 000,00	2017-03-07	2019-12-31	5%
2.	2017-03-26	20 000,00	2018-03-30	2017-12-31	5%
3.	2017-04-20	50 000,00	2017-04-25	2019-12-31	5%
4.	2017-05-29	60 000,00	2017-05-29	2018-12-31	5%
5.	2017-07-26	100 000,00	2017-07-27	2019-12-31	5%
6.	2017-08-21	100 000,00	2017-08-22	2019-12-31	5%
7.	2017-10-02	70 000,00	2017-10-02	2019-12-31	5%
8.	2017-11-23	105 000,00	2017-11-23	2019-12-31	5%
9.	2017-12-22	65 000,00	2017-12-22	2019-12-31	5%
RAZEM		690 000,00			

Po dniu, na który sporządzono sprawozdanie udzielono jeszcze trzech pożyczek:

lp.	data umowy	kwota w USD	data przelewu	termin spłaty	oprocentowanie
1.	2018-01-29	75 000,00	2018-01-29	2019-12-31	5%
2.	2018-03-08	100 000,00	2018-03-08	2019-12-31	5%
3.	2018-03-29	50 000,00	2018-03-29	2019-12-31	5%
RAZEM		225 000,00			

W dniu 27-12-2017 z tytułu pożyczek, o których mowa powyżej, Sonel S.A. otrzymała należne odsetki w kwocie 14 607,53 USD (51 193,55 złotych)

Sonel S.A. nie zawierał transakcji z podmiotami powiązanymi innych niż typowe i rutynowe, zawierane na warunkach rynkowych.

Sonel S.A. nie zawierał transakcji z osobami powiązanymi.

Sonel Instruments India Private Ltd niedawno rozpoczął aktywność i polityka firmy dąży do zaistnienia na rynku indyjskim, wobec czego poziom marż stosowanych w relacjach z tym podmiotem zmierza do utrzymania konkurencyjnych cen wyrobów Emitenta na rynku indyjskim.

Nie występują żadne szczególne i istotne zmiany w zakresie współpracy z podmiotami powiązanymi.

Szczególne transakcje z personelem kierowniczym nie wystąpiły

Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi, niekonsolidowanymi jednostkami zależnymi oraz pozostałymi podmiotami powiązanymi nie występują.

35. AKTYWA ORAZ ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

Podmiot zależny Foxytech, w dniu 15-05-2015, podpisał umowę o linię produktową z bankiem mBank z siedzibą w Warszawie. Wśród produktów, do których dostęp miał Foxytech, znajdowały się: kredyt w rachunku bieżącym, gwarancje, akredytywy i inne produkty bankowe. Łączny limit produktowy wynosił 4 miliony złotych. Umowa była zabezpieczona w oparciu o weksel własny in blanco, awalowany przez Sonel S.A., zaopatrzony w deklarację wekslową Foxytech Spółka z o.o. z dnia 15-05-2015. W dniu 14-05-2016, umowa wygasła, powodując jednocześnie utratę ważności w/w zabezpieczenia.

W dniu 12-08-2016 Foxytech ponownie uzyskał wsparcie mBanku, podpisując umowę o linię wieloproduktową. Podobny zakres produktów został ograniczony do łącznej kwoty 2 milionów złotych. Umowa jest zabezpieczona w oparciu o weksel własny in blanco, awalowany przez Sonel S.A., zaopatrzony w deklarację wekslową Foxytech Spółka z o.o. z dnia 12-08-2016.

W dniu 11-08-2017 Foxytech ponownie uzyskał wsparcie mBanku, podpisując aneks do w/w umowy o linię wieloproduktową. Podobny zakres produktów został ograniczony do łącznej kwoty 1,5 miliona złotych.

Umowa była przedłużona do dnia 11-02-2018. Aneks z dnia 07-02-2018 przedłużono okres obowiązywania w/w umowy do dnia 11-05-2018, ograniczając limit zadłużenia do kwoty 1.100.000 złotych.

W 2017 roku dokonano poręczenia kredytu, który został udzielony podmiotowi zależnemu Sonel T&M Inc., z siedzibą w USA. Poręczeniu podlega kwota 150 tysięcy dolarów na rzecz Bank of the West, za pośrednictwem Banku BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie.

36. RYZYKO DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Ryzyka, na które narażona jest Grupa Kapitałowa Sonel to:

- ryzyko rynkowe obejmujące ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej,

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem najważniejszą wagę mają następujące cele:

- zabezpieczenie krótkoterminowych oraz średnioterminowych przepływów pieniężnych,
- wykonanie zakładanych prognoz finansowych poprzez spełnienie założeń budżetowych,
- osiągnięcie stopy zwrotu z długoterminowych inwestycji wraz z pozyskaniem optymalnych źródeł finansowania działań inwestycyjnych.

Ryzyko rynkowe. Ryzyko rynkowe jest wypadkową utrzymania ilości sprzedawanych wyrobów przy jednoczesnym zachowaniu marż na niezmiennym istotnie poziomie. Istnieje ryzyko wyparcia produktów krajowych przez nowe zaawansowane konstrukcje z krajów azjatyckich lub przez małe podmioty oferujące pojedyncze specjalistyczne przyrządy pomiarowe w atrakcyjnych cenach. W ocenie Emitenta na rynku krajowym najlepszym sposobem walki z tego typu konkurencją jest stała dbałość o wartość marki i najwyższej klasy jakość wyrobów. W zakresie sprzedaży eksportowej nie bez znaczenia pozostają kursy walut. Znaczące umocnienie się złotego utrudnia konkurowanie cenowe na rynkach zagranicznych. Ryzyko utraty rynków zagranicznych jest uznawane za niewielkie z uwagi na znaczące wzrosty na tych rynkach.

Ryzyko walutowe. Dotyka zakupów i sprzedaży. Z uwagi na brak wyraźnej ekspozycji walutowej między złotym a euro, ryzyko to ma charakter znikomy. W IV kwartale 2014 roku pojawiła się dodatnia ekspozycja walutowa w zakresie należności w dolarze amerykańskim. Poziom średniej ekspozycji walutowej od II kwartału 2015 roku wynosił od 200 do 400 tysięcy dolarów na miesiąc. W II połowie 2017 ekspozycja ta zmalała wobec konieczności udzielania pożyczek podmiotowi zależnemu w USA.

Spółka Sonel będzie w kolejnych latach dokonywała zabezpieczeń walutowych bazując na prostych instrumentach typu forward lub opcja walutowa o ile wystąpi istotny poziom ekspozycji na ryzyko.

Ryzyko stóp procentowych. Aktualnie ryzyko to występuje w podmiocie zależnym Foxytech. Poziom zaangażowania kredytowego to maksymalnie 1.100.000 złotych. Od 2017 roku ryzyko to dotyka drugiej firmy podmiotu zależnego Sonel T&M Inc. Poziom ryzyko to aktualnie kwota 150 000 dolarów udzielonego kredytu.

Ryzyko kredytowe. Ryzyko kredytowe rozumiane jest, jako możliwość niewywiązania się ze zobowiązań przez dłużników Grupy. Jest to normalne ryzyko prowadzenia działalności. Emitent i podmioty z grupy minimalizują je poprzez monitoring należności oraz ubezpieczenie w KUKE SA. Spółki zależne stosują przedpłaty lub realizują transakcję tylko z odbiorcami, którzy w ich ocenie, są wiarygodnymi partnerami.

Ryzyko płynności. Grupa posiada znaczący poziom środków finansowych. Zagrożeniem dla płynności może okazać się konieczność wypłaty dywidendy przy jednoczesnym braku bieżących wpływów w tym także ze środków pomocowych Unii Europejskiej. W skrajnym przypadku Emitent będzie musiał uruchomić finansowanie zewnętrzne o charakterze krótko lub średnioterminowym. Kapitały Grupy są w przeważającej mierze kapitałami własnymi, co pozwala uznać to ryzyko za mało istotne. Na to ryzyko narażona jest spółka Foxytech. Do dnia dzisiejszego nie jest w stanie generować dodatnich przepływów finansowych, wobec czego ryzyko to występuje w tym podmiocie. Wobec kolejnych strat ryzyko to ulega systematycznemu zwiększeniu.

Podmioty zależne są narażone na to ryzyko w znacznie większym stopniu. Podmiot indyjski powinien w 2018 roku osiągnąć rozmiar sprzedaży pozwalający na utrzymanie płynności.

37. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Obraz grupy kapitałowej zdeterminowany jest przez Podmiot Dominujący, który prowadzi bezpieczną działalność opartą głównie na kapitale własnym. W niedużej mierze wspiera się kapitałem obcym w postaci zobowiązań handlowych.

Jednostka Dominująca w bardzo szybkim stopniu odzyskuje stan środków finansowych, zapewniających bezpieczeństwo funkcjonowania. W razie konieczności wsparcia działalności kredytami korzysta z produktów elastycznych krótko i średnioterminowych. Sonel S.A. regularnie wypłaca dywidendę na poziomie znacznej części wyniku finansowego.

Podmiot indyjski wspiera swoją płynność finansową podpierając się zobowiązaniami wobec jednostki dominującej. Nie korzysta ze wsparcia bankowego.

Foxytech korzysta z kapitału założycielskiego i kredytu w rachunku bieżącym. To podmiot zadłużony. Spółka wykorzystywała cały kapitał zakładowy.

Podmiot amerykański finansuje się kredytem oraz pożyczkami od Podmiotu Nadrzędnego. Pożyczki wykorzystuje do realizacji zakupów aktywów podmiotu, od którego jest przejmowana działalność oraz na finansowanie bieżącej działalności.

38. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM

Po dniu bilansowym nie nastąpiły szczególne zdarzenia mogące w sposób szczególny wpłynąć na przyszłe wyniki Grupy.

39. POZOSTAŁE INFORMACJE

W 2017 obraz Grupy Kapitałowej nadal zależy od wyników Sonel S.A.

W 2017 roku sprzedaż grupy sięgnęła poziomu 106,9 % sprzedaży za rok 2016. 98 % tej sprzedaży odnotował podmiot dominujący. W 2017 roku do wzrostu sprzedaży przyczynił się podmiot amerykański, który począwszy od maja 2017 roku wypracował 1.580 tysięcy złotych obrotu. Podmiot indyjski odnotował sprzedaż na podobnym poziomie. Jednak jego wynik sprzedażowy na poziomie 1.566 tysięcy jest znacznie niższy niż osiągnięty w 2016 roku kiedy sprzedaż wyniosła 2.595 tysięcy.

Foxytech wypracował sprzedaż w kwocie 147 tysięcy.

Zyski grupy powstały w 2017 roku wyłącznie w podmiocie Sonel S.A.

Na poziomie zysku netto straty spółek zależnych miały już istotny wpływ na poziom wyniku całej grupy.

Sonel T&M osiągnął stratę w kwocie 1.966 tysięcy złotych.

Foxytech osiągnął stratę w kwocie 1.244 tysięcy złotych.

Sonel India osiągnął stratę w kwocie 407 tysięcy złotych.

Podobnie jak w zakresie przychodów tak każda inna pozycja rachunku wyników i bilansu zdominowana jest przez kategorie występujące w jednostce dominującej.

Kapitał własny pochodzi wyłącznie od podmiotu dominującego. Podobnie jak majątek trwały. Tylko w zakresie majątku obrotowego udział pozostałych podmiotów grupy przekracza 9 %. Są to aktywa pozyskiwane przez spółkę amerykańską i w mniejszym stopniu indyjską.

Od 2009 roku Sonel S.A. realizowała program prac badawczo rozwojowych, objętych wsparciem unijnym, w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (Działania 1.4 Wsparcie projektów celowych i 4.1 Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R).

Ponadto spółka, od 2013 roku realizowała kolejny projekt dotowany ze środków unijnych, w ramach działania 1.4 POIG, realizowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR). Tytuł projektu to: Opracowanie innowacyjnych urządzeń do pomiarów elektrycznych i bezpieczeństwa. Czas realizacji projektu: 02.01.2013 r. – 30.06.2015 r.

Dodatkowo firma Sonel w dniu 25.09.2012 r. podpisała umowę na dofinansowanie projektu pt. „Nowy analizator energii elektrycznej podstawą rozwoju technologii pomiarowych w firmie Sonel”. Projekt zrealizowano w ramach Priorytetu 1 „Wzrost konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw (Przedsiębiorstwa i innowacyjność) Działanie 1.1, Schemat 1.1.A1 Dotacje inwestycyjne dla MŚP wspierające innowacyjność produktową i procesową na poziomie regionalnym zgodną z Regionalną Strategią Innowacji (z wyłączeniem projektów z zakresu turystyki) Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013.

W 2017 r. Spółka złożyła pięć projektów. Dwa z nich zostały pozytywnie ocenione i są realizowane z unijnym wsparciem na podstawie podpisanych umów. Jeden z nich realizowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, z Działania 1.4. „Internacjonalizacja przedsiębiorstw”, tytuł projektu „Rozwój eksportu, jako kluczowy element wdrażania długoterminowej strategii rozwoju Sonel S. A.”. Drugi projekt realizowany z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju z Działania 1.1 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, tytuł projektu „Smart Q-Analizer - innowacyjne narzędzia do poprawy bezpieczeństwa i efektywności ISE wspomagane dedykowanymi rozwiązaniami teleinformatycznymi”.

Trzy pozostałe złożone projekty są w trakcie oceny. Jeden dotyczy zakupu środków trwałych (projekt inwestycyjny), realizowany z Działania 1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa, tytuł projektu „Rozbudowa działu B+R w firmie Sonel źródłem innowacyjnych mierników” oraz 2 pozostałe projekty, które będą polegały przeprowadzeniu kompleksowych badań przemysłowo-rozwojowych (projekty B+R). Jeden z nich jest realizowany z NCBiR z Działania - Projekty B+R przedsiębiorstw, tytuł projektu „System pomiaru napięć rażeniowych z obrazowaniem bezpieczeństwa instalacji uziemiających i funkcją inteligentnej predykcji”, drugi realizowany z Działania 1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa, tytuł projektu „Prace B+R nad opracowaniem innowacyjnych narzędzi do lokalizowania i przewidywania uszkodzeń w sieciach energetycznych”.

W 2017 roku nie odnotowano wpływu środków pomocowych z Unii Europejskiej. Podmiot dominujący jednak rozlicza międzyokresowo wpływy otrzymane w latach ubiegłych w ramach powyższych programów.

Kwoty dotacji w momencie otrzymania zostają uznane za przychody przyszłych okresów. Ich aktywowanie jest proporcjonalne do rozliczenia kosztów amortyzacji aktywów trwałych związanych z opracowaniem produktów.

Kwota przychodu rozliczonego w 2017 roku to kwota 1.012 tysięcy złotych. Dotacje realizowane są wyłącznie w podmiocie dominującym.

W latach 2011-2016 wpływy dotacji wyniosły łącznie przeszło 9.180,2 tysięcy złotych.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły procesy łączenia jednostek, przejęcia lub sprzedaży jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacji i zaniechania działalności.

- Informacje o istotnych transakcjach nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych przedstawiają się następująco:

GRUPA WYDATKÓW - WYKONANIE 2017	RAZEM	Struktura
1. budynki i lokale	20 846	0,2%
4. maszyny urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania, komputery	834 784	9,2%
5. specjalistyczne maszyny i urządzenia	72 395	0,8%
6. urządzenia techniczne	3 902	0,0%
7. środki transportu	57 566	0,6%
8. narzędzia przyrządy wyposażenie	261 217	2,9%
Oprogramowanie i inne wartości niematerialne	1 297 476	14,3%
R & D Prace badawczo rozwojowe	5 983 701	66,0%
Wydatki kosztowe wartościowe - remonty i naprawy główne	125 350	1,4%
Wydatki o wartości pozwalającej na zaliczenie w koszty, małoценne środki trwałe	411 017	4,5%
Suma końcowa	9 068 255	100,0%

W 2017 roku około 66 % wydatków dotyczyło nakładów na tworzenie nowych konstrukcji. W 2016 roku udział ten wyniósł 61,5%.

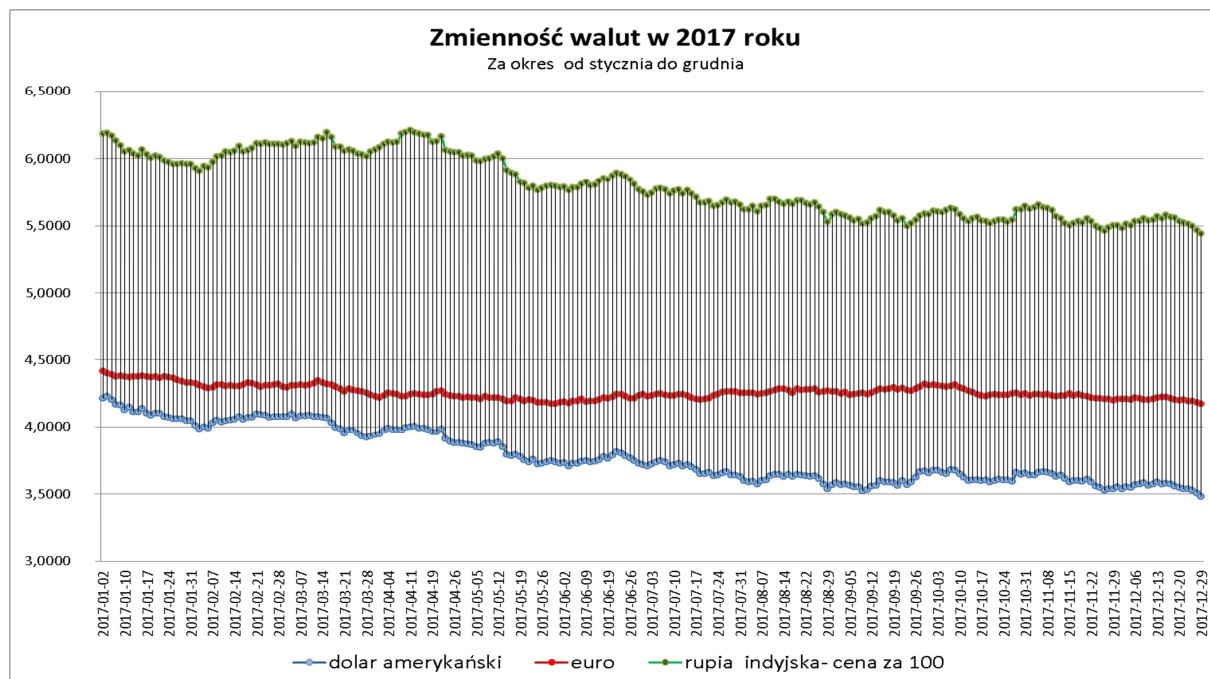
Na koniec 2017 roku nie wystąpiły istotne zobowiązania z tytułu nabycia majątku trwałego.

Sonel S.A. prowadzi windykację sądową o kilka nieznacznych kwot należności.

Podmiot zależny Foxytech jest powodem w sprawie o zapłatę należności z tytułu dostawy liczników do odbiorcy zagranicznego. Wartość przedmiotu sporu to kwota 552 164,26 złotych. Dla tego podmiotu to bardzo istotna należność. Toczące się od 2016 roku postępowania w zakresie przetargów nie przyniosły pozytywnych dla spółki Foxytech rozstrzygnięć.

Zmienność kursu walutowego pokazują poniższe zestawienia:

Kursy średnie NBP 2017	1 USD	1 EUR	100 INR
Średni kurs okresu	3,7782	4,2583	5,7978
Maksymalny kurs okresu	4,2271	4,4157	6,2087
Minimalny kurs okresu	3,4813	4,1709	5,4429

W 2017 roku zmienność wartości walut obcych w niewielkim stopniu wpływała na wyniki sprzedaży w Sonel S.A. Spółka realizowała głównie ujemne różnice kursowe z uwagi na proces obniżania się wartości walut w 2017 roku. Dla podmiotu indyjskiego istotne znaczenie miało osłabianie się krajowej waluty w stosunku do walut w których następuje rozliczenie z podmiotem dominującym. Dla podmiotu amerykańskiego wahania dolara pozostawały na dość obojętnym poziomie. Foxytech nabywał towary na rynku chińskim. Osłabienie się dolara wpływało pozytywnie na ten podmiot, ale skala zakupów realizowanych przez tę spółkę była mało znacząca.

- Informacje o niespłaceniu kredytu lub pożyczki lub naruszeniu istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki, w odniesieniu, do których nie podjęto żadnych działań naprawczych do końca okresu sprawozdawczego

W 2017 roku nie miały miejsca przypadki niespłacenia kredytu lub pożyczki lub naruszenia istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki.

- W przypadku instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej – informacje o zmianie sposobu (metody) jej ustalenia.

Nie wystąpiły takie przypadki.

Informacje dotyczące zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania tych aktywów

Nie nastąpiły zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych Grupy

- Informacje dotyczącą emisji, wykupu i spłaty nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych.

W 2017 nie miały miejsca emisja, wykup lub spłata nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych.

- Informacje dotyczące wypłaconej (lub zadeklarowanej) dywidendy, łącznie i w przeliczeniu na jedną akcję, z podziałem na akcje zwykłe i uprzywilejowane.

Grupa Kapitałowa nie jest stroną w sporach, których przedmiotem jest istotna wartość roszczenia.

40. WYBRANE DANE FINANSOWE PRZELICZONE NA EURO

WYBRANE DANE FINANSOWE	Dane w tysiącach złotych		Dane w tysiącach euro	
	2017	2016	2017	2016
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	87 326	81 682	20 573	18 667
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	6 276	9 608	1 479	2 196
Zysk (strata) brutto	5 492	9 991	1 294	2 283
Zysk (strata) netto	4 382	9 245	1 032	2 113
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	4 423	9 377	1 042	2 143
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	6 449	8 185	1 519	1 870
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-8 336	-5 430	-1 964	-1 241
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-2 173	-8 140	-512	-1 860
Przepływy pieniężne netto, razem	-4 060	-5 385	-957	-1 231
Aktywa, razem	91 637	89 747	21 971	20 286
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	17 025	15 932	4 082	3 601
Zobowiązania długoterminowe	1 044	17	250	4
Zobowiązania krótkoterminowe	11 737	10 410	2 814	2 353
Kapitał własny	74 612	73 815	17 889	16 685
Kapitał zakładowy	1 400	1 400	336	316
Liczba akcji (w szt.)	14 000 000	14 000 000	14 000 000	14 000 000
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych/ EUR)	0,31	0,66	0,07	0,15
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych/ w euro)	0,31	0,66	0,07	0,15
Wartość księgowa na jedną akcję (w złotych/ w euro)	5,33	5,27	1,28	1,19
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w złotych/ w euro)	5,33	5,27	1,28	1,19
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w złotych/ w euro)	0,25	0,60	0,06	0,14

41. STRUKTURA WŁAŚCICIELSKA KAPITAŁU PODSTAWOWEGO

Na dzień przekazania raportu struktura akcjonariatu przedstawia się następująco:

Osoby z udziałem przekraczającym 5 %	Ilość akcji	Udział w kapitale	% głosów WZA	Wartość nominalna posiadanych akcji w złotych
Wieczorkowski Krzysztof	3 130 734	22,4%	22,4%	313 073,40
Folta Krzysztof	2 950 000	21,1%	21,1%	295 000,00
OFE Aviva BZ WBK*	1 400 000	10,0%	10,0%	140 000,00
Nowakowski Mirosław	1 153 000	8,2%	8,2%	115 300,00
Walulik Jan	934 000	6,7%	6,7%	93 400,00
Sołkiewicz Tadeusz	996 400	7,1%	7,1%	99 640,00
Pozostali	3 435 866	24,5%	24,5%	343 586,60
Razem	14 000 000	100,0%	100,0%	1 400 000,00

* na podstawie danych z KDPW

W dniu 15-02-2018 roku Pan Jan Walulik, wiceprezes zarządu Sonel S.A., dokonał przekazania, w formie darowizny 82.783 sztuk akcji, o wartości nominalnej 0,10 złotego każda.

Na dzień przekazania raportu struktura udziałów Foxytech Sp. z o.o. przedstawia się następująco:

Osoby z udziałem przekraczającym 5 %	Ilość udziałów	Udział w kapitale	% głosów WZA	Wartość nominalna posiadanych akcji w złotych
Sonel S.A.	50 000,00	100,00%	100,00%	2 500 000,00

W dniu 05-04-2017 uchwala zgromadzenia wspólników dokonano podwyższenia kapitału zakładowego Spółki Foxytech poprzez utworzenie nowych 10.000 udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy, zwiększając kapitał zakładowy o 500 000 złotych do kwoty 2.500.000 złotych. Kapitał ten został opłacony w dniu 12-04-2017.

Na dzień przekazania raportu Sonel posiada wszystkie akcje Sonel T&M Inc.

Na dzień przekazania raportu struktura udziałów Sonel Instruments India Private Limited. przedstawia się następująco:

Osoby z udziałem przekraczającym 5 %	Ilość akcji	Udział w kapitale	% głosów WZA	Wartość nominalna w rupiach indyjskich
Sonel S.A.	9 000,00	90,00%	90,00%	6 300 000,00
Shyam Ravindran	1 000,00	10,00%	10,00%	700 000,00
RAZEM	10 000,00	100,00%	100,00%	7 000 000,00

42. WYNAGRODZENIA ORGANÓW STANOWIĄCYCH SPÓŁEK W GRUPIE KAPITAŁOWEJ SONEL

Płace Organów nadzoru w Grupie Kapitałowej Sonel przedstawiały się następująco:

Zarząd Sonel Spółka Akcyjna:

Zarząd (dane w tysiącach złotych)	2016 rok	2017 rok
Wieczorkowski Krzysztof	846	634
płaca zasadnicza	376	154
premia zarządu	458	235
pakiet motywacyjny	8	6
Świadczenia rzeczowe	5	9
wynagrodzenie z tytułu powołania		230
Walulik Jan	807	574
płaca zasadnicza	316	130
premia zarządu	452	229
premia inna	26	11
pakiet motywacyjny	8	6
Świadczenia rzeczowe	5	5
wynagrodzenie z tytułu powołania		194
Kwiatkowski Wojciech	601	417
płaca zasadnicza	208	110
premia zarządu	381	190
pakiet motywacyjny	8	6
Świadczenia rzeczowe	5	5
wynagrodzenie z tytułu powołania		106
RAZEM	2 254	1 625

Rada Nadzorcza Sonel Spółka Akcyjna

Rada Nadzorcza (dane w tysiącach złotych)	2016 rok	2017 rok
Diakun Andrzej	25	25
Nowakowski Mirosław	15	15
Posadzy Maciej	15	15
Zajac Stanisław	12	15
Siniarski Jan	15	15
RAZEM	82	85

Rada Dyrektorów Sonel Instruments India Private Limited.

Rada Dyrektorów (dane w tysiącach euro)	2016 rok	2017 rok
Shyam Ravindran	18	24
Wieczorkowski Krzysztof	-	-
Walulik Jan	-	-

Zarząd Foxytech Spółka z o.o.

Zarząd (dane w tysiącach złotych)	2016 rok	2017 rok
Andrzej Piesiak	96	48
Andrzej Grymek	26	78

Zarząd Sonel Test & Measurement Inc.

Zarząd (dane w tysiącach złotych)	2016 rok	2017 rok
Wojciech Kwiatkowski		0
Piotr Pawlik		0

43. WYNAGRODZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Umowę o badanie i ocenę sprawozdania finansowego za 2017 rok zawarto w dniu 10-05-2017 z firmą audytorską INSTYTUT STUDIÓW PODATKOWYCH MODZELEWSKI I WSPÓLNICY – AUDYT SP. Z O.O. z siedzibą w Warszawie (04-367), ul. Kałęska 8, NIP: 113-23-06-021, zarejestrowaną w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy

Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000010785, kapitał zakładowy 400.000,00 zł, wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów pod nr 2558.

Przedmiotem umowy jest:

1. Badanie jednostkowego sprawozdania finansowego Sonel S.A. sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, za rok obrotowy obejmujący okres: od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 r.,
2. Przegląd śródroczny jednostkowego sprawozdania finansowego Sonel S.A. sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, za okres: od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2017 r.,
3. Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Sonel sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, za rok obrotowy obejmujący okres: od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 r.,
4. Przegląd śródroczny skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Sonel sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2017 r.,

Z tytułu wykonania prac objętych umową audytor otrzyma łączne wynagrodzenie w wysokości 32.000,00 zł netto.

Za prace opisane w punkcie 1 kwota wynagrodzenia to: 14.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 2 kwota wynagrodzenia to: 10.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 3 kwota wynagrodzenia to: 5.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 4 kwota wynagrodzenia to: 3.000 złotych.

Umowę o badanie i ocenę sprawozdania finansowego za 2016 rok zawarto w dniu 28-04-2015, z firmą audytorską ECA Sereżyński i Wspólnicy Spółka z o.o. Spółka komandytowa, z siedzibą w Krakowie, (obecnie UHY ECA Audyt Sp. z o.o. Sp.k. z siedzibą w Krakowie), wpisaną do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000418856, NIP 677-22-72-888 i wpisana do rejestru KIBR, jako podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych pod numerem 3115. Przedmiotem umowy jest:

1. Przeprowadzenie przeglądu jednostkowego sprawozdania finansowego Zleceniodawcy sporządzonego na dzień 30.06.2016 według MSR/MSSF wraz ze sporządzeniem raportu z przeglądu w języku polskim,
2. Przeprowadzenie przeglądu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zleceniodawcy sporządzonego na dzień 30.06.2016 według MSR/MSSF wraz ze sporządzeniem raportu z przeglądu w języku polskim,
3. Przeprowadzenie badania jednostkowego sprawozdania finansowego Zleceniodawcy sporządzonego na dzień 31.12.2016 według MSR/MSSF wraz ze sporządzeniem opinii uzupełnionej o raport z badania w języku polskim,
4. Przeprowadzenie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zleceniodawcy sporządzonego na dzień 31.12.2016 według MSR/MSSF wraz ze sporządzeniem opinii uzupełnionej o raport z badania w języku polskim.

Z tytułu wykonania prac objętych umową audytor otrzymał łączne wynagrodzenie w wysokości 28.000,00 zł netto.

Za prace opisane w punkcie 1 kwota wynagrodzenia to: 8.500 złotych

Za prace opisane w punkcie 2 kwota wynagrodzenia to: 2.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 3 kwota wynagrodzenia to: 13.500 złotych

Za prace opisane w punkcie 4 kwota wynagrodzenia to: 4.000 złotych.

44. ZATRUDNIENIE

Informacje o przeciętnym zatrudnieniu w grupie kapitałowej, z podziałem na grupy zawodowe.

Średnie zatrudnienie, w przeliczeniu na etaty (RJR) w Grupie Kapitałowej w roku 2017 wyniosło 276,5.

Sonel Spółka Akcyjna zatrudniała na dzień 31-12-2017 roku 287 osób, Sonel Instruments India Private Limited - 7 osób, Sonel Test & Measurement Inc. USA – 5 osób i Foxytech Sp. z o.o. 3 osoby.

Struktura zatrudnienia (bez osób przebywających na urloпах wychowawczych), w poszczególnych grupach pracowniczych w latach 2016 i 2017 przedstawiała się następująco:

Grupy pracownicze	Na dzień	
	31.12.2016	31.12.2017
Monterzy (produkcja – montaż elektroniczny, operatorzy maszyn)	74	79
Pracownicy techniczni	54	67
Handel i obsługa klienta	35	41
Administracja	15	15
Konstruktorzy i programiści	39	40
Zarząd + dyrektorzy + kierownicy	25	29
Logistyka (w tym zaopatrzenie, magazyn, planowanie produkcji)	21	26
Utrzymanie ruchu (w tym i informatycy)	5	5
RAZEM	268	302

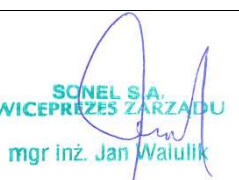

Podział zatrudnionych pod względem grup zawodowych.

Informacje o przeciętnym zatrudnieniu z podziałem na grupy zawodowe	Dane w osobach	
	31.12.2016	31.12.2017
a) Pracownicy na stanowiskach robotniczych	80	87
b) Pracownicy na stanowiskach nirobotniczych	188	215
Zatrudnienie ogółem	268	302

Informacja o fluktuacji kadr	Dane w osobach	
	2016	2017
Liczba pracowników przyjętych	40	61
Liczba pracowników zwolnionych (-)	33	29
Razem	7	32

45. ZATWIERDZENIE

Sprawozdanie finansowe sporządzone za rok zakończony 31 grudnia 2017 (wraz z danymi porównawczymi) zostało zatwierdzone przez Zarząd Spółki Dominującej w dniu 2018-03-30 roku.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu			
Data	Imię i nazwisko	Funkcja	Podpis
2018-03-30	Krzysztof Wieczorkowski	Prezes Zarządu	 SONEL S.A. PREZES ZARZĄDU mgr inż. Krzysztof Wieczorkowski
2018-03-30	Jan Walulik	Wiceprezes Zarządu	 SONEL S.A. WICEPREZES ZARZĄDU mgr inż. Jan Walulik
2018-03-30	Wojciech Kwiatkowski	Członek Zarządu	 CZŁONEK ZARZĄDU Dyrektor Handlowy Wojciech Kwiatkowski
Podpisy osoby odpowiedzialnej za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego			
Data	Imię i nazwisko	Funkcja	Podpis
2018-03-30	Tomasz Hodij	Dyrektor Finansowy	 SONEL S.A. DYREKTOR FINANSOWY Tomasz Hodij
2018-03-30	Magdalena Andrzejewska	Główna Księgowa	 SONEL S.A. GŁÓWNA KSIĘGOWA Magdalena Andrzejewska